

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA
na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków
na lata 2016-2027

Spis treści

Wstęp	3
1. Przestrzeń i środowisko	4
1.1. Położenie i powierzchnia	4
1.2. Administracyjny podział obszaru	6
1.3. Zasoby przyrodnicze i uwarunkowania środowiskowe	6
2. Ludność	9
2.1. Liczba i struktura ludności	9
2.2. Prognozy ludności	15
3. Gospodarka i rolnictwo	16
3.1. Przedsiębiorczość i rynek pracy	16
3.2. Gleby i struktura użytkowania gruntów	25
4. Bezpieczeństwo publiczne i socjalne	26
4.1. Przemoc i prewencja	26
4.2. Pomoc społeczna i zdrowie publiczne	27
5. Społeczeństwo oparte na wiedzy	32
5.1. Szkolnictwo	32
5.2. Działalność społeczna	36
6. Kultura, sport i turystyka	40
6.1. Działalność kulturalna	40
6.2. Działalność sportowa	42
6.3. Turystyka	43
7. System zarządzania gminą	47
7.1. Jednostki organizacyjne	47
7.2. Inwestycje i ich finansowanie	49
7.3. Podsumowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 do roku 2020	50
Podsumowanie	71
Spis rysunków	73
Spis tabel	73
Spis wykresów	74
Bibliografia	76

Wstęp

Niniejszy dokument to opracowanie powstałe na rzecz oceny sytuacji społeczno-gospodarczej oraz wykonania analizy uwarunkowań ekonomicznych w odniesieniu do usytuowania i otoczenia środowiskowego Gminy Stąporków. Wyniki uzyskane dzięki realizacji diagnozy wykorzystane zostaną do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027, która stanowić będzie aktualizację dokumentu na lata 2016-2023.

Do opracowania wykorzystano dane statystyczne pochodzące z m.in. Głównego Urzędu Statystycznego, raportów jednostek organizacyjnych gminy – Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej czy Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie. Dane jakościowe pozyskano również z jednostek organizacyjnych oraz innych źródeł – opracowań i tekstów. Analiza uwarunkowań oraz sytuacji społeczno-gospodarczej stanowi element, który pomoże w opracowaniu celów i założeń nowo powstałej strategii, które powinny być realizowane w przyszłości i odpowiadać na ciągle zmieniające się otoczenie geopolityczne, sytuację gospodarczą oraz przede wszystkim potrzeby mieszkańców gminy.

Weryfikacja wskaźników pozwoli na wskazanie deficytów, które powinny być niwelowane i zasobów, które należy w tym celu wykorzystać. Zobrazowanie ich na tle powiatu, województwa i kraju oraz zestawienie z możliwościami, które oferuje polityka regionalna, krajowa i europejska umożliwi dobranie najlepszych możliwych narzędzi do prowadzenia polityki rozwoju na obszarze Gminy Stąporków.

Diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027 stanowi podsumowanie dotychczasowych działań, których efekty pozwolą na wskazanie kierunków rozwoju w przyszłości, w odniesieniu do nowych założeń rozwojowych i finansowych dla regionu, kraju i Europy.

1. Przestrzeń i środowisko

Przestrzeń i środowisko to obszary analizy, dzięki którym ocenić można predyspozycje do rozwoju w zakresie uwarunkowań środowiska naturalnego, jego przekształceń czy położenia względem innych ośrodków gospodarczych. Położenie obszaru, jego zasoby naturalne, ukształtowanie oraz infrastruktura warunkują kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego.

1.1. Położenie i powierzchnia

Gmina Stąporków położona jest we wschodniej części powiatu koneckiego, w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, na obszarze Polski Środkowej. Obszar ten charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazu, co wiąże się z położeniem na obrzeżach Gór Świętokrzyskich. Tereny te stanowią strefę przejściową pomiędzy strefą Nizin Polskich i Wyżyn Polskich. Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest na obszarze makroregionu Wyżyna Kielecka – jej północna część wchodzi w skład mezoregionu Garb Gielnowski, a południowa mezoregionu o nazwie Płaskowyż Suchedniowski. Tereny te stanowią północne przedpole Gór Świętokrzyskich, przez które przebiega pas wyżyn, zbudowanych ze skał mezozoicznych, tworzących antykliny i synkliny. Jego centralną część zajmuje Płaskowyż Suchedniowski, który rozdziela głębokie, zapiaszczone kotliny pochodzenia denudacyjnego oraz Garb Gielniowski. Ten ostatni wznosi się szeregiem stopni denudacyjnych, opadających w kierunku wschodnim, co widoczne jest w północnej i centralnej części gminy. Jest to obszar pagórkowaty z najwyższym wzniesieniem „Szczyt Hucisko” o wysokości 372 m n.p.m., leżącym na terenie sołectwa Hucisko. Najniżej położone tereny gminy to terasy zalewowe rzek Czarnej i Czystej, położone w zachodniej części gminy na wysokości 247 m n.p.m. Poszczególne krańce gminy wyznaczają następujące współrzędne geograficzne:

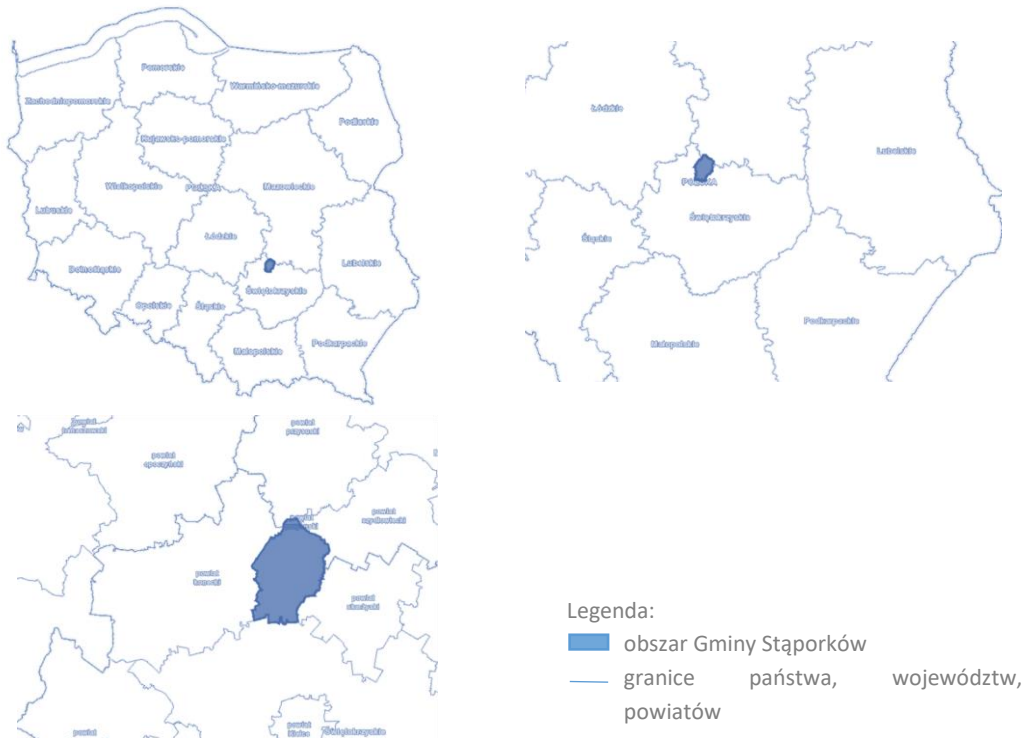
- 51°14`52``N (kraniec północny),
- 51°02`57``N (kraniec południowy),
- 20°27`36``E (kraniec zachodni),
- 20°42`18``E (kraniec wschodni).

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego¹ teren gminy wchodzi w skład megaregionu Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Małopolska, makroregionu Wyżyna Kielecka, mezoregionu Grab Gielniowski, Płaskowyż Suchedniowski.

Gmina graniczy: od zachodu z Gminą Końskie i Gminą Smyków, od wschodu z Gminą Bliżyn, od południa z gminami Zagnańsk i Mniów, od północy z Gminą Przysucha i Gminą Chlewiska, wchodzącymi w skład województwa mazowieckiego (powiaty przysuski i szydłowiecki). Położenie gminy na tle kraju, województwa i powiatu przedstawiono na rysunku 1.

¹ Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2002

Rysunek 1 Położenie Gminy Stąporków na tle Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu koneckiego

Źródło: Portal [geoportal.gov](http://geoportal.gov.pl) (mapy.geoportal.gov.pl)

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) obszar Gminy Stąporków wynosi 232 km², w tym 11 km² (4,74%) to Miasto Stąporków, a 221 km² (20,37%) to obszar wiejski. Obszar gminy stanowi 20,37% powierzchni powiatu koneckiego (1 139km²) oraz 1,98% powierzchni województwa świętokrzyskiego (11 710 km²).

Gmina jest usytuowana w pobliżu centrum kraju. Odległości pomiędzy kilkoma większymi miastami Polski a Stąporkowem nie przekraczają 200 km:

- Stąporków – Warszawa – 164 km,
- Stąporków – Łódź – 147 km,
- Stąporków – Częstochowa – 129 km,
- Stąporków – Lublin – 180 km,
- Stąporków – Rzeszów – 194 km².

Takie usytuowanie obszaru sprzyja rozwojowi turystyki, z racji, iż niweluje dyskomfort zbyt długiego czasu przejazdu.

² Mapy Google, google.com/maps.

1.2. Administracyjny podział obszaru

Gmina Stąporków w podziale administracyjnym jest częścią powiatu koneckiego, obejmującego 8 gmin, w tym: 2 gminy miejsko-wiejskie (Końskie, Stąporków) oraz 6 gmin wiejskich (Fałków, Gowarczów, Radoszyce, Ruda Maleniecka, Słupia Konecka, Smyków).

Gmina podzielona jest administracyjnie na 35 sołectw: Adamek (1,80 km²), Bień (12,98 km²), Błaszaków (3,51 km²), Błotnica (6,80 km²), Boków (4,60 km²), Czarna (3,11 km²), Czarniecka Góra (5,60 km²), Duraczów (7,13 km²), Furmanów (3,39 km²), Gosañ (7,21 km²), Grzybów (1,07 km²), Gustawów (3,96 km²), Hucisko (5,85 km²), Janów (8,06 km²), Kamienna Wola (5,64 km²), Komorów (10,94 km²), Kozia Wola (12,27 km²), Krasna (3,74 km²), Lelitków (5,64 km²), Luta (5,29 km²), Modrzewina (3,24 km²), Mokra (4,49 km²), Nadziejów (5,92 km²), Niekłań Mały (7,80 km²), Niekłań Wielki (21,60 km²), Odrowąż (11,32 km²), Pardołów (5,12 km²), Piasek (3,29 km²), Smarków (9,33 km²), Świerczów (5,50 km²), Wąglów (1,51 km²), Wielka Wieś (11,97 km²), Włochów (4,34 km²), Wólka Plebańska (4,17 km²), Wólka Zychowa (13,84 km²). Siedzibą Gminy jest Miasto Stąporków.

Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 42 oraz drogi powiatowe i gminne. Brak jest natomiast w granicach gminy dróg wojewódzkich. Przez centralną część gminy w osi wschód–zachód przebiega linia kolejowa nr 25 relacji Łódź Kaliska–Dębica.

1.3. Zasoby przyrodnicze i uwarunkowania środowiskowe

Gmina Stąporków charakteryzuje się wysoką lesistością obszaru – lasy zajmują powierzchnię 145,89 km², co stanowi 61,8% zalesienia. Dla porównania – wskaźnik zalesienia w Polsce wynosi 29,6%, w województwie świętokrzyskim 28,3% a w powiecie koneckim 49,0%. Poziom zalesienia w gminie jest zróżnicowany w odniesieniu do obszaru miejskiego, gdzie wynosi 38,5% oraz wiejskiego, gdzie osiąga wynik 63,0% (dane GUS, 2019 r.).

Organem zarządzającym zdecydowaną większością obszarów leśnych w Gminie Stąporków (12,00 km²) jest Nadleśnictwo Stąporków. Znaczna część Nadleśnictwa znajduje się na terenie Wzgórz Niekłańsko-Bliżyńskich, z najwyższym punktem - Górą Romanów (388 m n.p.m.). Najniższe położone obszary znajdują się w dolinie rzeki Czarna, w okolicach Jeziora Sielpeckiego (234 m n.p.m.). Na większości siedlisk gatunkiem panującym jest sosna pospolita, jednak duże fragmenty wyżynnych borów i lasów mieszanych zajmują majestatyczne drzewostany jodłowe oraz drzewostany ze znacznym udziałem modrzewia europejskiego, dębów i buka. Poza wymienionymi, na terenie Nadleśnictwa występują wszystkie lasotwórcze gatunki drzew. Ponad 75% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Stąporków stanowią lasy ochronne o szczególnych walorach przyrodniczych.³

Największą pod względem długości rzeką przepływającą przez teren gminy jest rzeka Czarna. Na terenie gminy jest ona zasilana przez wody Krasnej oraz mniejsze ciek wodne (dopływ z Wólki Zychowej, Dopływ z Pociuchy, Bród). Wschodnia granica gminy częściowo pokrywa się z rzeką Kamienną (dane Hydroportal, 2020).

Na obszarze gminy znajduje się 9 sztucznych zbiorników wodnych – w tym 4 rekreacyjne w miejscowościach – Stąporków, Niekłań Mały, Czarna, Janów, 2 hodowlane w miejscowościach Wąglów i Krasna oraz 3 niezagospodarowane w Stąporkowie i miejscowościach Hucisko-Mostki i Piasek.

³ Portal Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Stąporków (staporkow.radom.lasy.gov.pl)

Na obszarze Gminy Stąporków, występują różne formy ochrony przyrody, w tym park krajobrazowy, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody i użytek ekologiczny. Zestawienie form wraz z datą utworzenia przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Zestawienie form ochrony przyrody występujących na obszarze Gminy Stąporków

Nazwa	Forma	Data utworzenia	Kod
Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy	park krajobrazowy	1988-06-10	PL.ZIPOP.1393.PK.111
Suchedniowsko-Oblęgorski	obszar chronionego krajobrazu	2001-11-03	PL.ZIPOP.1393.OCHK.125
Lasy Przysusko-Szydłowieckie	obszar chronionego krajobrazu	1983-06-28	PL.ZIPOP.1393.OCHK.271
Konecko-Łopuszniański	obszar chronionego krajobrazu	1995-11-21	PL.ZIPOP.1393.OCHK.344
Gagaty Sołtykowskie	rezerwat przyrody	1997-09-23	PL.ZIPOP.1393.RP.1041
Górna Krasna	rezerwat przyrody	2004-01-28	PL.ZIPOP.1393.RP.1443
Skałki Piekło pod Nieklaniem	rezerwat przyrody	1959-04-29	PL.ZIPOP.1393.RP.860
Dolina Krasnej	obszar natura 2000	2008-02-05	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260001.H
Lasy Suchedniowskie	obszar natura 2000	2009-03-06	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260010.H
Uroczysko Pięty	obszar natura 2000	2011-03-01	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260012.H
Dolina Czarnej	obszar natura 2000	2011-03-01	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260015.H
–	pomnik przyrody	1999-09-17	PL.ZIPOP.1393.PP.2605083.309
–	pomnik przyrody	1999-09-17	PL.ZIPOP.1393.PP.2605083.310
–	pomnik przyrody	2017-01-17	PL.ZIPOP.1393.PP.2605083.6013
Zygmunt	pomnik przyrody	2020-08-14	PL.ZIPOP.1393.PP.2605083.6058
–	pomnik przyrody	2020-08-14	PL.ZIPOP.1393.PP.2605083.6059
–	pomnik przyrody	2020-08-14	PL.ZIPOP.1393.PP.2605083.6060
–	użytek ekologiczny	2005-04-21	PL.ZIPOP.1393.UE.2605083.91

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody (crfop.gdos.gov.pl)

Warto zwrócić uwagę, iż Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi otulinę Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie Obszaru znajduje się rezerwat geologiczno-archeologiczny "Kręgi Kamienne", który jest cennym stanowiskiem archeologicznym. Unikalne w skali ogólnokrajowej znaczenie naukowe, kulturowe i krajoznawcze mają tu obiekty dawnego przemysłu i techniki Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy przysusko-szydłowieckie, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Pod względem walorów przyrodniczych na uwagę zasługuje również miejscowość Czarniecka Góra, która przed II wojną światową była uzdrowiskiem. Miejsce to odkrył łódzki lekarz dr Michał Misiewicz, który wykonał badania potwierdzające leczniczy mikroklimat. Kuracjusze leczyli w tym miejscu choroby układu oddechowego, krwionośnego i nerwowego.

Gmina Stąporków przystąpiła do prac związanych z uzyskaniem przez gminę statusu uzdrowiska lub statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, podejmując w tej sprawie Uchwałę Nr XLI/285/2021 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 20 maja 2021 roku. Utworzenie uzdrowiska w Czarnieckiej Górze to propozycja kierunków działań w celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Przedsięwzięcie ma na celu wykorzystanie właściwości leczniczych surowców i klimatu miejscowości Czarniecka Góra. Czarniecka Góra będzie doskonałym miejscem leczenia, rehabilitacji i wypoczynku, w dużej mierze przyczyni się również do promocji gminy oraz regionu świętokrzyskiego w całej Polsce i Europie. Zlokalizowane na obszarze planowanego uzdrowiska Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji pozwoli na prowadzenie wyjątkowej działalności, nie tylko dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego ale także dla kuracjuszy z innych regionów Polski. Czarniecka Góra doskonale wpisze się w kompleks uzdrowisk na terenie województwa świętokrzyskiego, a także na mapie całej Polski. Dodatkowym atutem będzie położenie w pobliżu zaplanowanego przez Gminę Stąporków przebiegu szlaku EuroVelo 11, który łączyć będzie właśnie m.in. uzdrowiska w województwie świętokrzyskim – Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, a także miejscowości uzdrowiskowe położone w województwie mazowieckim. Przywrócenie rangi uzdrowiska lub nadanie obszaru ochrony uzdrowiskowej w Czarnieckiej Górze będzie impulsem do dalszych działań na rzecz rozwijania infrastruktury uzdrowiskowej w tej części województwa świętokrzyskiego, która służyć będzie pacjentom z terenu całej Polski.

W chwili obecnej trwają badania klimatu i leczniczej borowiny, którą znaleziono na tym terenie oraz projektowane są granice stref ochrony uzdrowiskowej, planowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej Czarniecka Góra. Obszar, na którym planowane jest docelowo prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego – teren Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji – zlokalizowany jest na obszarze sołectwa Czarniecka Góra, w środkowo-zachodniej części gminy. Złoża naturalnych surowców leczniczych – peloidów zostały wstępnie rozpoznane w dolinie rzeki Czarna w sołectwie Janów.

W związku z położeniem obszarów przeznaczonych pod lecznictwo uzdrowiskowe pomiędzy miastem Stąporków a zachodnią granicą gminy, przestrzenne wariantowanie planowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej ograniczone jest do czterech sołectw.

W związku z przeprowadzonymi pracami w celu ustalenia obszaru, zaprojektowano dwa warianty przebiegu granic stref ochrony uzdrowiskowej. Projektowana strefa „C” obejmuje obszar sołectw: Czarniecka Góra, Błotnica, Janów i Czarna i przebiega po ich zewnętrznych granicach. Zaprojektowany układ przestrzenny obu wariantów granic strefy „B” wynika przede wszystkim z jej funkcji ochronnej, względem strefy „A” oraz z podziału katastralnego działek leżących w granicach PGL. Granice strefy „B” w jej północnej części biegną po północnej skrajni drogi powiatowej nr 15663 Końskie – Wąsocz – Czarna. Obszar planowanej strefy „A” ochrony uzdrowiskowej jest ograniczony w głównej mierze przez obowiązujące lub przygotowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

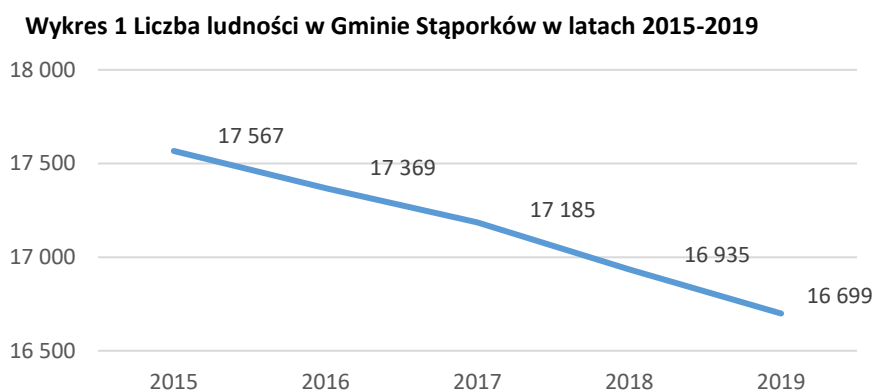
Powierzchnia dwóch planowanych obszarów ochrony uzdrowiskowej Czarniecka Góra wynosi tyle samo w wariantach I oraz II – 2 344,9 ha. Od wschodu graniczy z miastem Stąporków, od zachodu z Gminą Końskie.

2. Ludność

Pojęcie ludności i jej badanie w zakresie przeprowadzania diagnozy społeczno-gospodarczej jest niezwykle ważne ze względu na fakt, iż to ludzie stanowią największy potencjał rozwoju – zarówno w kontekście rozwoju społecznego jak i gospodarczego. To od potencjału ludności zależy w jakim kierunku i na jakich płaszczyznach podejmowane będą wyzwania związane z rozwojem takich jednostek jak samorządy gminne. W związku z powyższym konieczne jest poznanie statystyk dotyczących m.in. liczby ludności, podziałów demograficznych ze względu na wiek oraz prognoz w tym zakresie.

2.1. Liczba i struktura ludności

Z danych GUS, wynika iż liczba ludności na terenie Gminy Stąporków zmniejszyła się na przestrzeni lat 2015-2019. W 2015 roku liczba mieszkańców wynosiła 17 567 osób, natomiast w 2019 roku liczba ta wynosiła 16 699 osób, a więc odnotowuje się spadek liczby mieszkańców od 2015 roku (wykres 1).

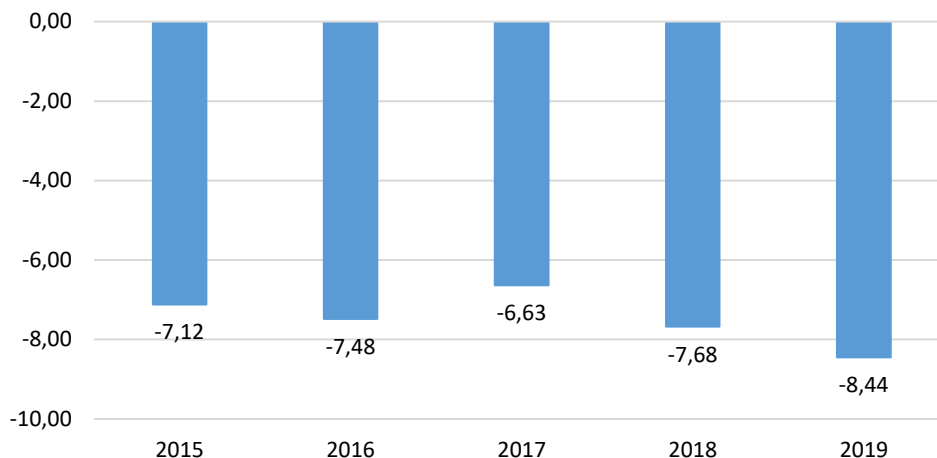

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Pod względem liczby ludności w 2019 roku Gmina Stąporków należała do jednych z najbardziej zaludnionych w powiecie koneckim. Średnia gęstość zaludnienia w tym czasie na terenie gminy wynosiła 72 os/km², przy średniej dla powiatu koneckiego 70 os/km², średniej dla województwa świętokrzyskiego 105 os/km² oraz średniej dla Polski na poziomie 123 os/km².

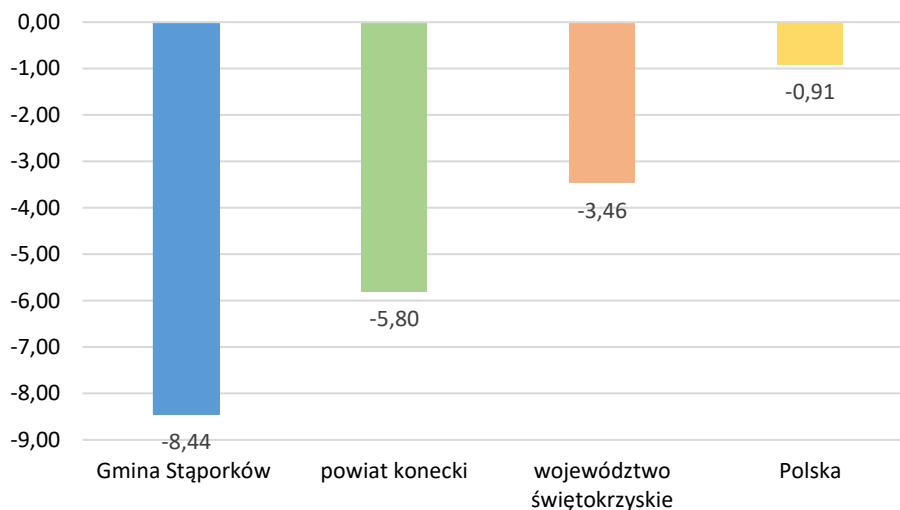
Liczba ludności gminy oraz jej struktura demograficzna jest efektem szeregu procesów społecznych zachodzących na tym terenie, m.in. czynników ekonomicznych, gospodarczych czy czynników kulturowych. Wpływ na liczbę ludności i zmiany demograficzne mają m.in. współczynnik przyrostu naturalnego oraz saldo migracji. Współczynnik przyrostu naturalnego analizowany na wskazanym obszarze w latach 2015-2019 przyjmował wartości ujemne (wykres 2). W 2019 roku współczynnik wynosił -8,44 i był zdecydowanie niższy niż średnia dla powiatu koneckiego (-5,80), średnia dla województwa świętokrzyskiego (-3,46) oraz średnia dla Polski (-0,91) (wykres 3).

Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

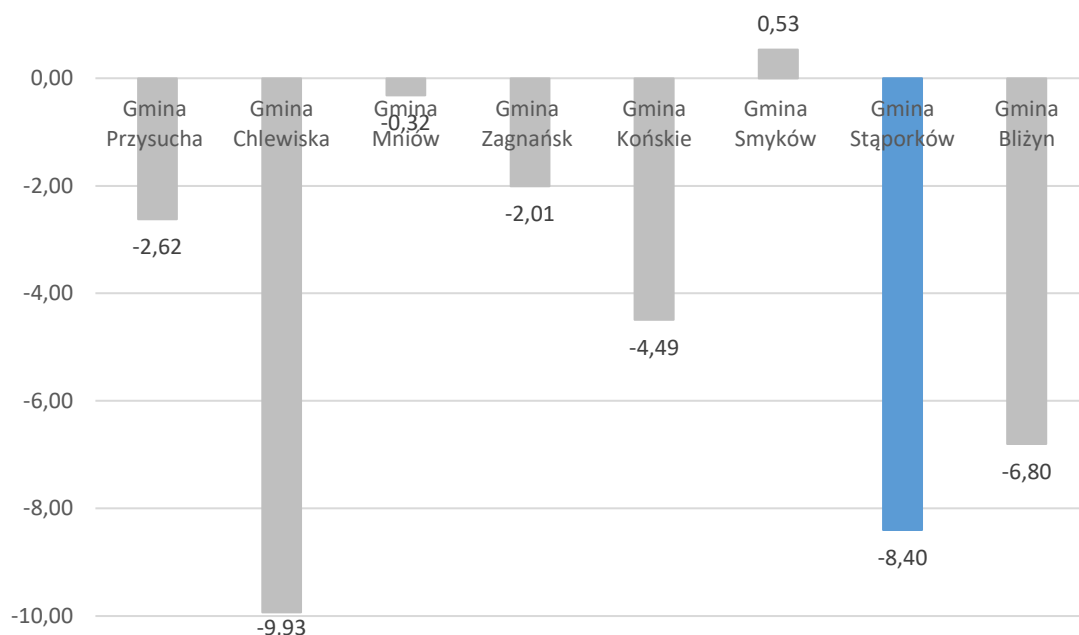
Wykres 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Mając na uwadze uwarunkowania społeczne i gospodarcze kraju, województwa i powiatu – usytuowane w nich średnie i duże miasta, bezpośrednie przełożenie i porównanie z nimi wskaźników przyrostu naturalnego w gminie nie odzwierciedla rzeczywistego obrazu sytuacji. W związku z tym wskaźnik przyrostu naturalnego Gminy Stąporków porównano z sąsiadującymi gminami. Dane za rok 2019 przedstawiono na wykresie 4.

Wykres 4 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

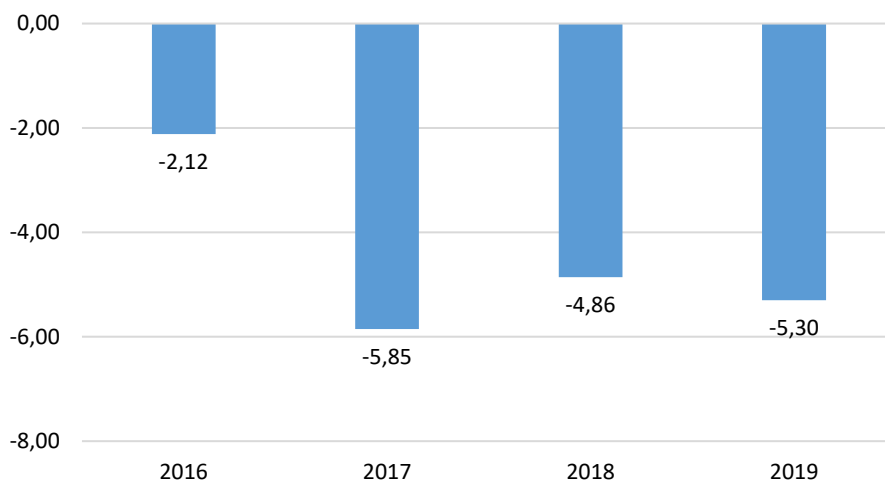

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Statystyka przyrostu naturalnego w Gminie Stąporków (-8,40) w 2019 r. była porównywalna z wynikiem Gminy Bliżyn (-6,80) i korzystniejsza niż w Gminie Chlewiska (-9,93). Należy zwrócić uwagę na mało korzystny wynik Miasta i Gminy Końskie, które jako miasto powiatowe ma zdecydowaną przewagę konkurencyjną w zakresie oferty społecznej dla młodych rodziców.

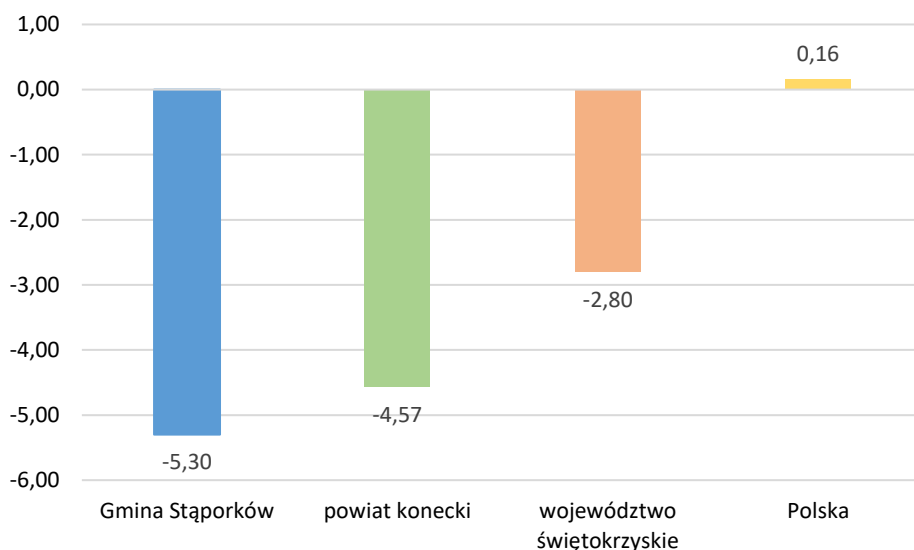
Wskaźniki salda migracji wskazują różnice między napływem osób (imigracja), a odpływem (emigracja) osób z danego obszaru w określonym czasie. Wskaźniki salda migracji wskazują udział migracji we wzroście i rozwoju populacji. Na terenie Gminy Stąporków saldo migracji w latach 2016-2019 (brak danych za 2015 rok) ulegało wahaniom. W 2018 roku nieznacznie się zmniejszyło w stosunku do roku poprzedniego, jednak w całym analizowanym okresie saldo migracji przyjmowało wartości ujemne (wykres 5).

Wykres 5 Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 osób w Gminie Stąporków w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

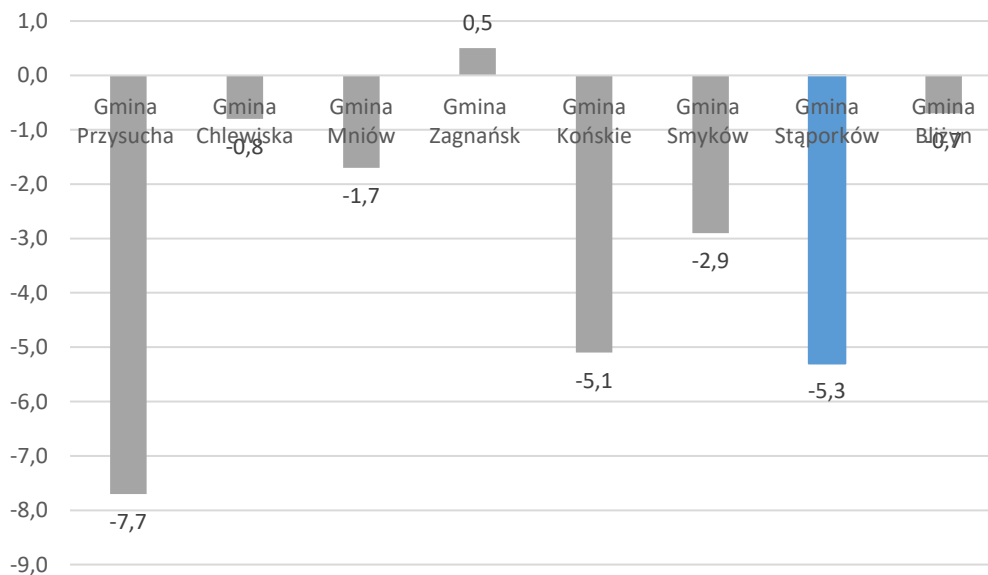
Wykres 6 Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 osób – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Saldo migracji tak jak przyrost naturalny przedstawia się zupełnie inaczej w większych jednostkach administracyjnych i niewielkich gminach (wykres 6). Na wykresie 7 przedstawiono wartości salda migracji w Gminie Stąporków i jednostkach sąsiednich.

Wykres 7 Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 osób – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

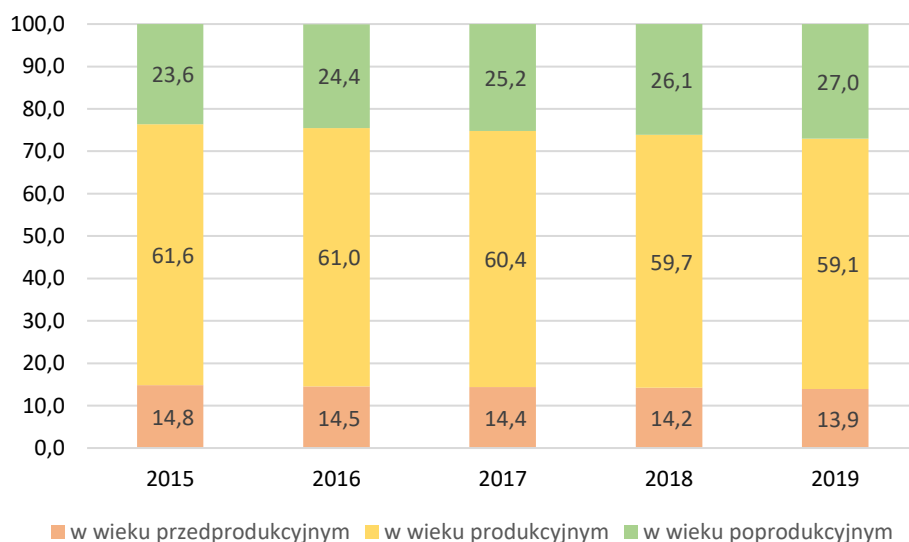

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Porównanie wskaźnika salda migracji z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi pokazuje, iż Gmina Stąporków (-5,3) w 2019 r. miała korzystniejszy wynik niż Gmina Przysucha, gdzie siedzibę ma miasto powiatowe oraz bardzo nieznacznie odbiega od Gminy Końskie, również z siedzibą miasta powiatowego.

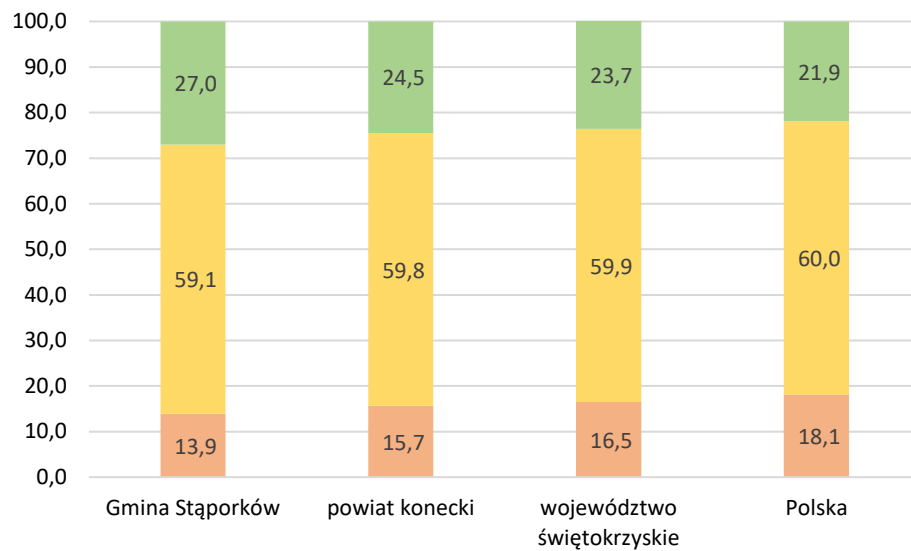
Struktura ludności gminy, wykazana według ekonomicznych grup wieku (wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny) również świadczy o sytuacji demograficznej wskazanego obszaru. W Gminie Stąporków w 2019 roku mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowili jedynie 13,9% populacji, w wieku produkcyjnym 59,1%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 27,0%. Począwszy od 2015 roku, w kolejnych badanych latach wartości te przyjmowały coraz bardziej niekorzystny układ – można więc zauważyć pogłębiającą się tendencję wzrostową liczby osób, które przekraczają potencjalny wiek zdolności do pracy, co w perspektywie długoterminowej wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Potwierdzeniem tego faktu jest wskaźnik obciążenia demograficznego, odnoszący się do liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadające na każde 100 osób w wieku produkcyjnym, który dla Gminy Stąporków w 2019 roku wynosił 69,1. Gmina Stąporków w 2019 roku w porównaniu do jednostek terytorialnych wyższego rzędu również prezentowała się niekorzystnie, odznaczając się najmniejszym odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym i najwyższym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym (wykres 9). Obserwujemy zatem proces starzenia się społeczeństwa, który niesie za sobą zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki.

Wykres 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na terenie Gminy Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 9 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

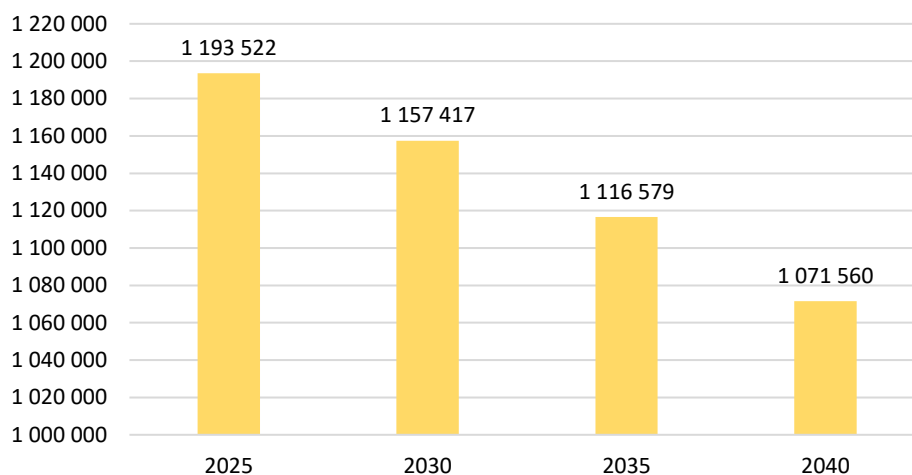
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Podsumowując, należy zwrócić uwagę na fakt, iż trend liczby ludności w omawianych latach przyjmuje wartości niekorzystne. Malejąca liczba ludności, zwiększający się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oraz malejący odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym świadczą o występowaniu zjawiska starzenia się ludności. Dodatkowo niekorzystne saldo migracji powoduje ubytek ludności w wieku produkcyjnym, co przekładać się może w przyszłości na rozwój gospodarczy i jakość usług społecznych.

2.2. Prognozy ludności

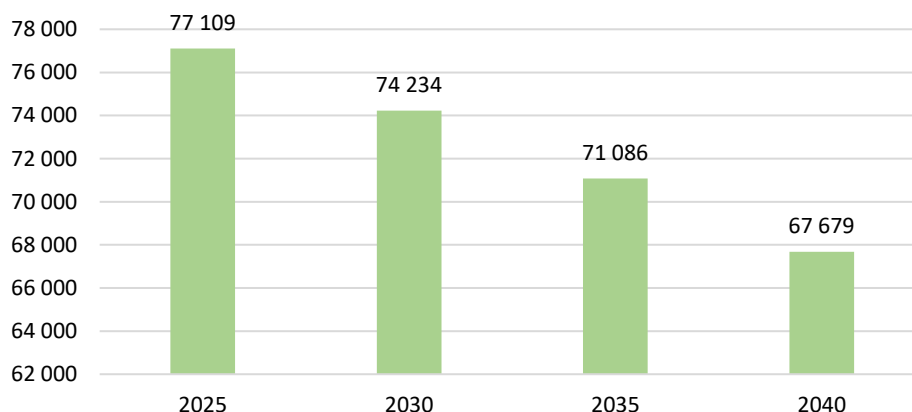
Prognoza ludności na lata 2025-2040 dla województwa świętokrzyskiego (wykres 10) oraz prognoza ludności dla powiatu koneckiego (wykres 11) wskazują na bardzo niekorzystne trendy demograficzne. Dane wskazują, że do roku 2040 ma nastąpić spadek ludności w województwie świętokrzyskim o blisko 122 tys. osób, natomiast w powiecie koneckim o blisko 9,5 tys. mieszkańców. Sytuacja demograficzna na terenie powiatu oraz województwa będzie mieć bezpośredni wpływ na liczbę mieszkańców Gminy Stąporków. Biorąc powyższe pod uwagę, należy przyjąć że liczba mieszkańców Gminy Stąporków będzie nadal ulegać zmniejszeniu, co niekorzystnie będzie również wpływać na sytuację gospodarczą.

Wykres 10 Prognoza liczby ludności dla województwa świętokrzyskiego na lata 2025, 2030, 2035 oraz 2040

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 11 Prognoza liczby ludności dla powiatu koneckiego na lata 2025, 2030, 2040, 2045

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Według prognozy GUS dla powiatu koneckiego udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie z 22,8% (2014 rok) do ok. 34% (2050 rok). Przełoży się to na wzrost tzw. obciążenia demograficznego, tj. liczby osób w wieku produkcyjnym przypadających na osoby w wieku nieprodukcyjnym z obecnych 61 do 84. Analizując liczebność poszczególnych grup wiekowych ludności gminy należy stwierdzić, że duży odsetek populacji to osoby w wieku powyżej 70 roku życia.

3. Gospodarka i rolnictwo

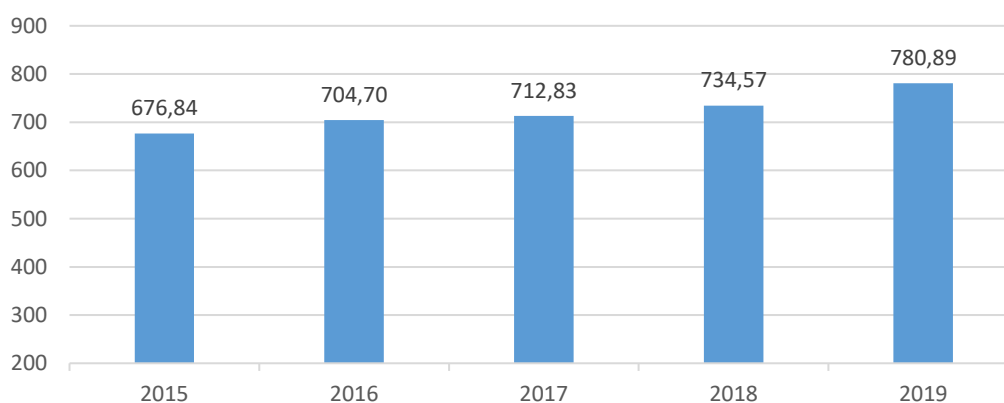
Analiza obszarów gospodarki i rolnictwa służy zobrazowaniu potencjału, który może stanowić rozwój przedsiębiorczości oraz szans i ryzyka w zakresie podejmowanych działań ukierunkowanych na otoczenie biznesu oraz rolnictwo. Zadaniem samorządu jest wspieranie przedsiębiorczości, która może być oparta o każdy rodzaj biznesu – od rolniczego do przemysłowego, poprzez cały sektor usług.

3.1. Przedsiębiorczość i rynek pracy

W ramach analizy przedsiębiorczości przeanalizowane zostały wskaźniki dotyczące liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, liczba podmiotów nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych z rejestru REGON. Zbadano również podmioty gospodarcze wg klas wielkości oraz ilość według sekcji PKD. Dane porównano z wynikami Polski, województwa świętokrzyskiego oraz powiatu koneckiego.

W latach 2015-2019 na obszarze Gminy Stąporków liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON wzrastała – w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców od 676,84 w 2015 r. do 780,89 w 2019 r. Dane w poszczególnych latach przedstawiono na wykresie 12.

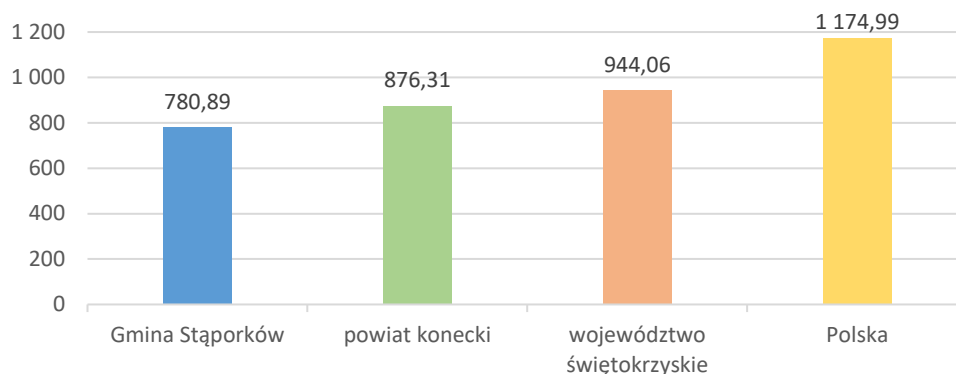
Wykres 12 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując dane dla Polski, województwa świętokrzyskiego oraz powiatu koneckiego widać, iż w Gminie Stąporków liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców jest niska. W 2019 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła 780,89, podczas gdy w powiecie koneckim 876,31, w województwie świętokrzyskim 944,06, w Polsce 1 174,99 (wykres 13).

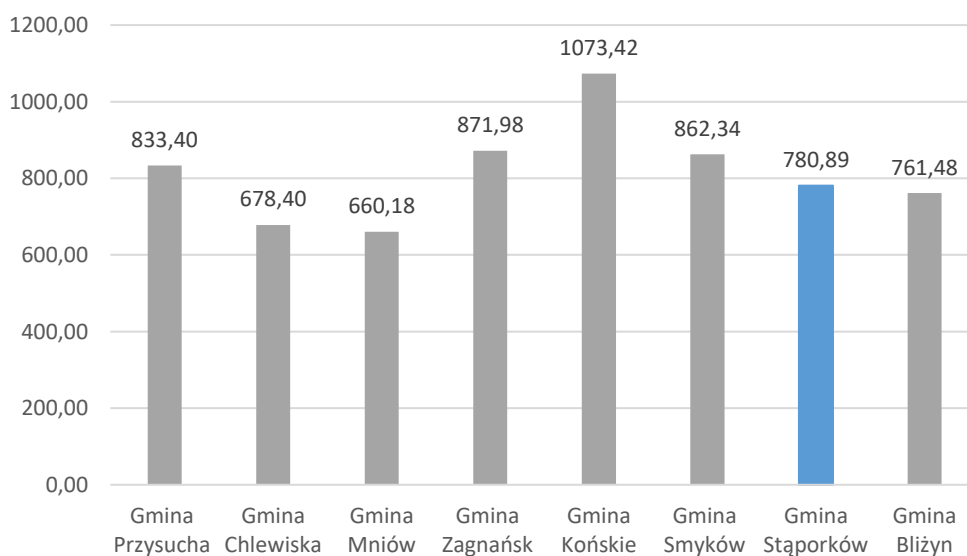
Wykres 13 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Uwarunkowania w zakresie przedsiębiorczości są zdecydowanie inne w średnich i dużych miastach oraz niewielkich miejscowościach. Dane Gminy Stąporków porównano zatem do sąsiednich jednostek administracyjnych charakteryzujących się podobną strukturą w zakresie dostępności dla gospodarki. Wyjątek stanowią gminy Końskie i Przysucha będące siedzibami powiatów – wykres 14.

Wykres 14 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

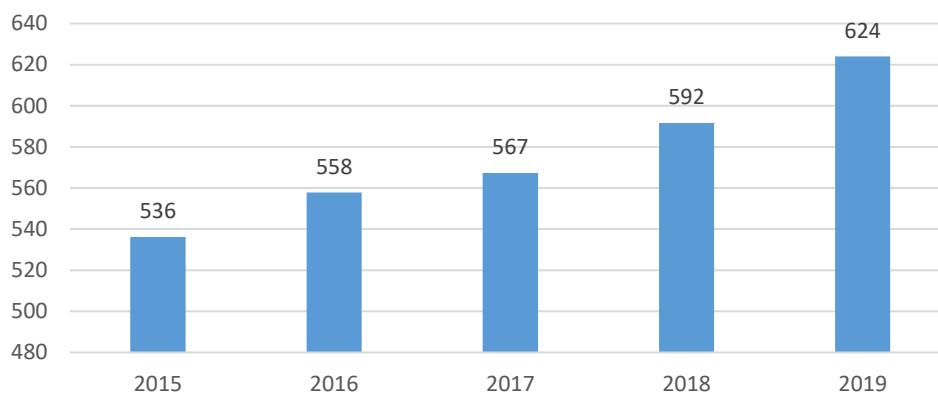
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W przedstawionym zestawieniu należy zwrócić uwagę korzystny wynik Gminy Stąporków (780,89) względem gmin Mniów (660,18), Chlewiska (678,40), Bliżyn (761,48).

Podobnie jak liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2019 w Gminie Stąporków przedstawiała się liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – od 2015 roku liczba ta rosła od 536 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców do 624 w 2019 roku (wykres 15). Uwarunkowania w zakresie przedsiębiorczości są zupełnie inne w większych jednostkach administracyjnych (powiat, województwo, kraj) oraz mniejszych gminach. Porównanie średniej dla

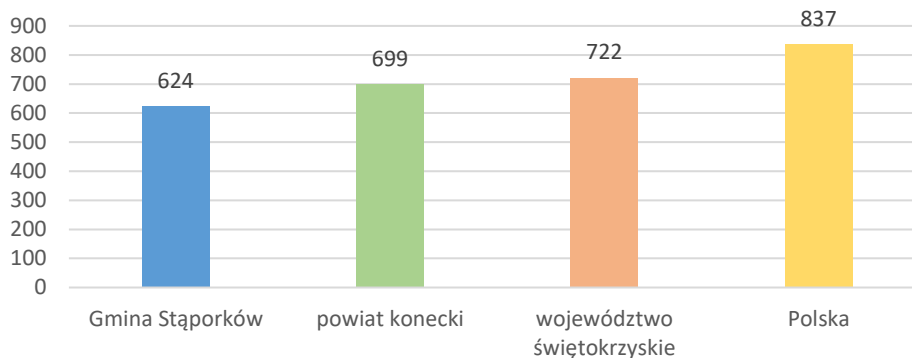
Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku, zostało przedstawione na wykresie 16.

Wykres 15 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

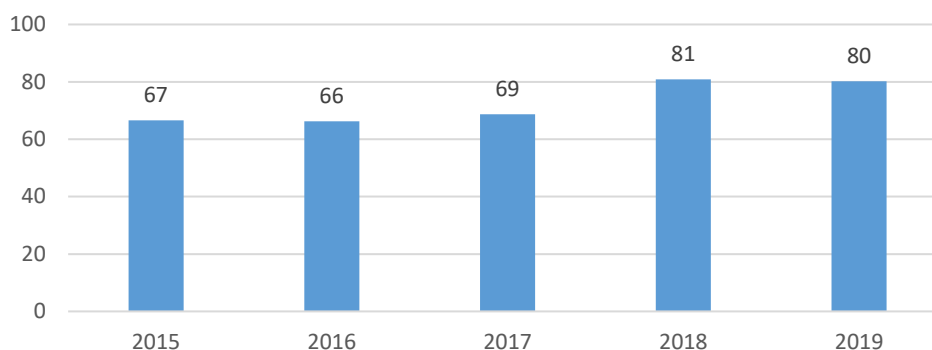
Wykres 16 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

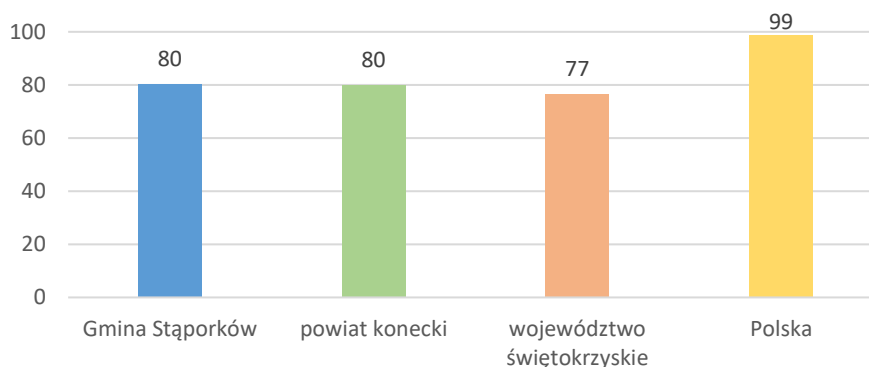
Jakość strefy gospodarczej można zobrazować również weryfikując strukturę nowo rejestrowanych i wyrejestrowywanych podmiotów z rejestru REGON. Pokazuje to dynamikę w zakresie przedsiębiorczości. W latach 2015-2019 w Gminie Stąporków liczba podmiotów nowo rejestrowanych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ulegała wahaniom – od 66 w 2016 roku do 81 w 2018 roku, podobna sytuacja miała miejsce w powiecie koneckim, województwie świętokrzyskim i w Polsce. Należy zauważyć, że w 2019 r. wskaźnik dla Gminy Stąporków i powiatu koneckiego był jednakowy (80) i jednocześnie wyższy niż dla województwa świętokrzyskiego (77) oraz niższy niż dla Polski (99). Dane liczby podmiotów nowo rejestrowanych w Gminie Stąporków w latach 2015-2019 oraz porównujące wskaźnik z innymi jednostkami administracyjnymi w 2019 r. przedstawiono na wykresach 17 i 18.

Wykres 17 Liczba podmiotów nowo rejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 18 Liczba podmiotów nowo rejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

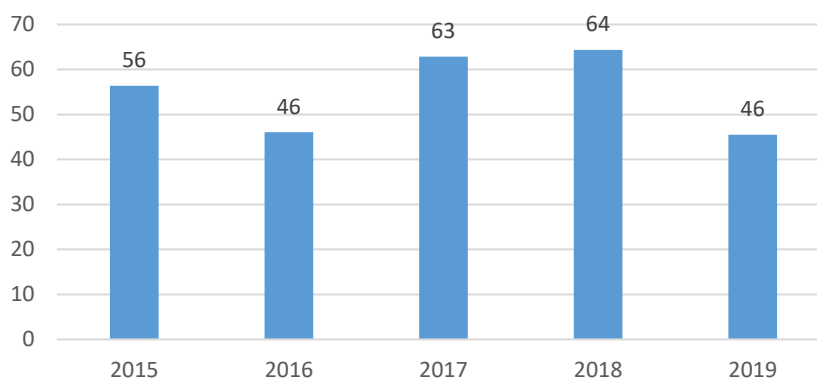

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Podział działalności nowo rejestrowanych w rejestrze REGON w odniesieniu do sektorów, pokazuje, iż w Gminie Stąporków w 2020 r. najczęściej przedsiębiorstw uruchomiono w branży przemysłowej i budowlanej – 51, w branży związanej z rolnictwem, łowiectwem i rybactwem 4, natomiast jako „pozostała działalność” sklasyfikowanych zostało 47 (dane GUS).

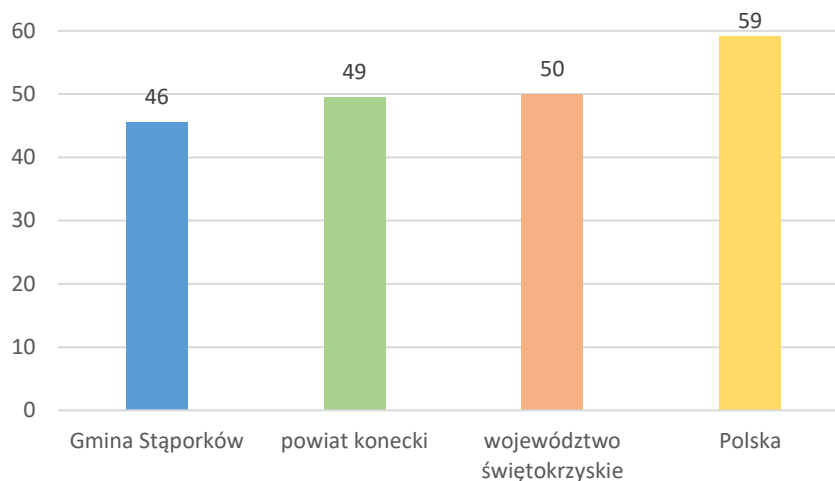
Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowywanych z rejestru REGON w Gminie Stąporków w latach 2015-2019 podobnie jak liczba przedsiębiorstw nowo rejestrowanych ulegała wahanom w różnych latach. Najwyższy wskaźnik – w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców odnotowano w roku 2018 – 64, natomiast najniższy w latach 2016 i 2019 – 46 (wykres 19). W pozostałych porównywanych jednostkach administracyjnych w 2019 r. liczba ta była wyższa niż w Gminie Stąporków – w powiecie koneckim wynosiła 49, w województwie świętokrzyskim 50, natomiast w Polsce 59 (wykres 20).

Wykres 19 Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowywanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 20 Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowywanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Z powyższych danych wynika, iż w Gminie Stąporków trend w zakresie ilości nowych działalności jest korzystniejszy w stosunku do wyrejestrowywanych. Taka zależność świadczyć może o warunkach sprzyjających rozwojowi gospodarczemu i przedsiębiorczości mieszkańców lub napływaniu inwestorów.

Analizując strukturę prowadzonych działalności w podziale na rodzaj działalności według polskiej klasyfikacji działalności 2007 (PKD 2007), w oparciu o dane liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, można stwierdzić, że w 2020 r. działało 1 088 takich przedsiębiorstw, w tym najwięcej w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 32%, w sekcji F (budownictwo) – 27%, w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 15%. Dane dotyczące procentowego udziału liczby działalności w poszczególnych sekcjach, w 2020 roku przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2 Udział % liczby działalności prowadzonych przez osoby fizyczne w poszczególnych sekcjach PKD 2007, w Gminie Stąporków w 2020 roku

Sekcja A	Sekcja B	Sekcja C	Sekcja D	Sekcja E	Sekcja F	Sekcja G	Sekcja H	Sekcja I	Sekcja J
2	0	15	0	4	27	32	9	2	2
Sekcja K	Sekcja L	Sekcja M	Sekcja N	Sekcja O	Sekcja P	Sekcja Q	Sekcja R	Sekcje S-U	OGÓŁEM
3	0	7	2	0	1	3	1	6	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Elementem obrazującym jakość przedsiębiorczości jest również analiza podmiotów gospodarczych pod względem klas wielkości, według liczby pracujących.

Na obszarze Gminy Stąporków w latach 2015-2020 rosła liczba przedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 osób. W 2015 roku odsetek takich przedsiębiorstw wśród wszystkich wynosił 94,79 natomiast w 2020 roku 96,67%, liczba przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników spadła z 4,46% w 2015 roku do 2,81% w 2020 roku, natomiast odsetek firm zatrudniających od 50 do 249 pracowników był na niemal stałym poziomie i przez cały okres wynosił w omawianych latach poniżej 1%. Na obszarze w latach 2015-2020 nie zarejestrowano działalności zatrudniających pomiędzy 249 a 999 osób, natomiast zatrudniające powyżej 1000 osób istniały w latach 2015 i 2016, a ich odsetek wynosił 0,08%. W pozostałych jednostkach administracyjnych sytuacja była podobna, w związku z czym można wysunąć wniosek iż pod tym względem przedsiębiorczość obszaru Gminy Stąporków odzwierciedla sytuację w powiecie koneckim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce (tabela 3).

Tabela 3 Udział % podmiotów wg klas wielkości w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie koneckim oraz Gminie Stąporków w 2020 roku

Liczba pracowników	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i powyżej
Nawa jednostki					
Polska	96,43	2,89	0,59	0,08	0,02
województwo świętokrzyskie	96,14	3,14	0,63	0,08	0,01
powiat konecki	95,54	3,82	0,57	0,06	0,01
Gmina Stąporków	96,67	2,81	0,52	0,00	0,00

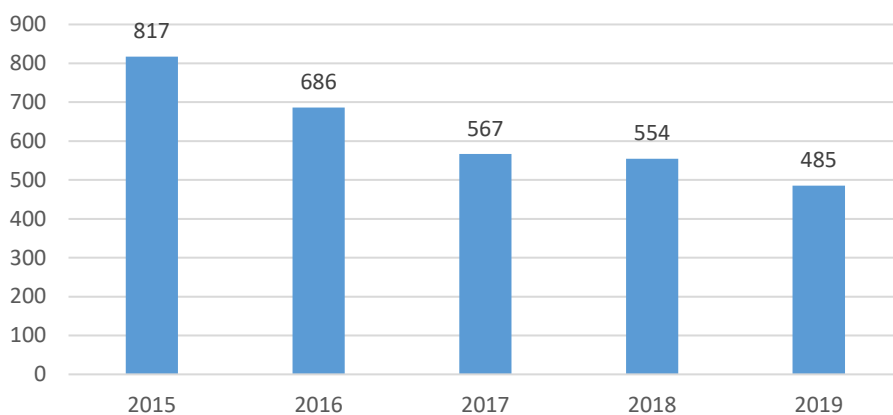
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Podsumowując należy zauważyć, że przedsiębiorczość na obszarze Gminy Stąporków nie odbiega znacznie od poziomu odnotowanego w pozostałych jednostkach administracyjnych. Rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON i niski poziom liczby przedsiębiorstw wyrejestrowanych w świadczy o wzroście przedsiębiorczości mieszkańców. Wysoki wskaźnik firm zatrudniających od 0 do 9 osób tzw. mikroprzedsiębiorstw jest zbliżony do poziomu w Polsce, a największe gałęzie gospodarki to handel i budownictwo.

Analizując rynek pracy konieczne jest odniesienie się do liczby osób bezrobotnych na obszarze poddanym diagnozie. Jednostką działającą w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu z rynku pracy i ograniczenia negatywnych skutków bezrobocia poprzez wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem jest Powiatowy Urząd Pracy w Końskich (PUP Końskie) wraz z Punktem Informacyjno-Konsultacyjnym Stąporkowie.

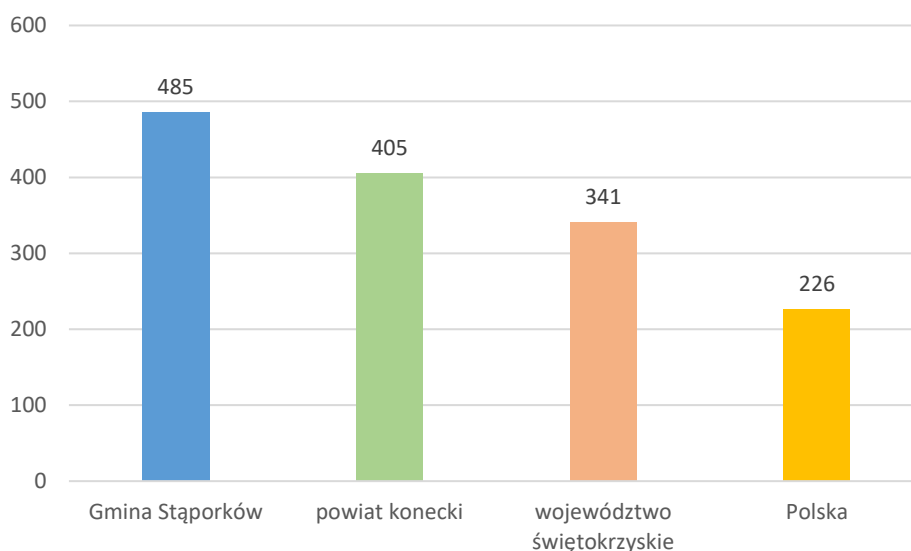
W latach 2015-2019 liczba osób bezrobotnych w kraju zmniejszała się, co ma przełożenie na dane w innych jednostkach administracyjnych. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków na przestrzeni lat 2015-2019 oraz w roku 2019 w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie koneckim i Gminie Stąporków przedstawiono na wykresach 21 i 22.

Wykres 21 Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 22 Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

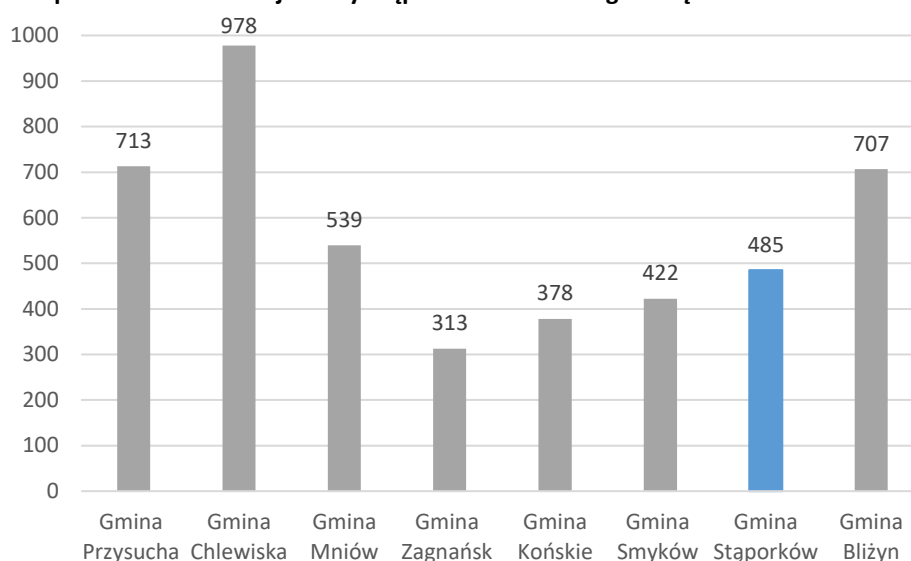

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Przedstawione dane pozwalają zauważyć pozytywny trend zmniejszającego się bezrobocia w Gminie Stąporków. Spadek z 817 osób w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2015 r. do 485 w 2019, pozwala stwierdzić, iż sytuacja na rynku pracy poprawia się. Uwarunkowania dotyczące liczby osób bezrobotnych są zupełnie inne w większych jednostkach administracyjnych (powiat, województwo, kraj) oraz mniejszych gminach. Porównanie średniej wartości dla Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku, zostało przedstawione na wykresie 22.

Porównując wskaźnik bezrobocia należy zwrócić uwagę na wskaźniki jednostek o podobnych uwarunkowaniach gospodarczych. Porównanie wskaźnika dla Gminy Stąporków ze wskaźnikami sąsiadujących gmin przedstawiono na wykresie 23.

Wykres 23 Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

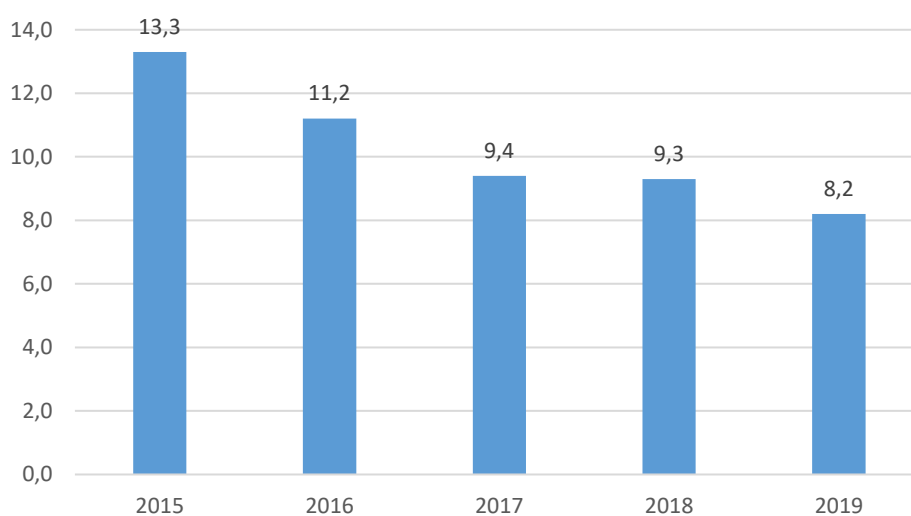

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gmina Stąporków w zakresie liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2019 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (485) prezentowała się bardziej korzystnie niż gminy Chlewiska (978), Przysucha (713), Bliżyn (707) oraz Mniów (539).

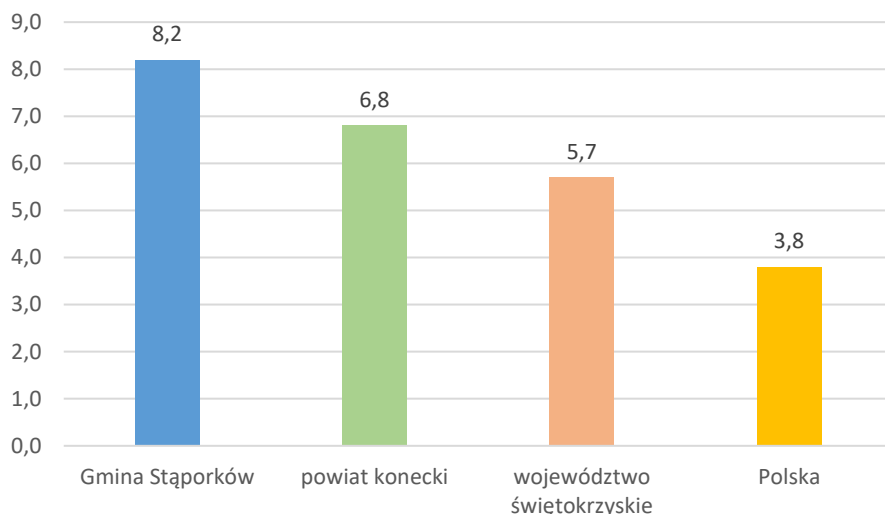
Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym przedstawia się podobnie jak wyniki powyżej. W Gminie Stąporków w latach 2015-2019 wartość zmniejszyła się z 13,3% w 2015 r. do 8,2 w 2019 r. (wykres 24). Zestawienie porównawcze dla gminy, powiatu, województwa i Polski pokazuje, iż sytuacja w Gminie Stąporków prezentuje się niekorzystnie (wykres 25).

Wykres 24 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

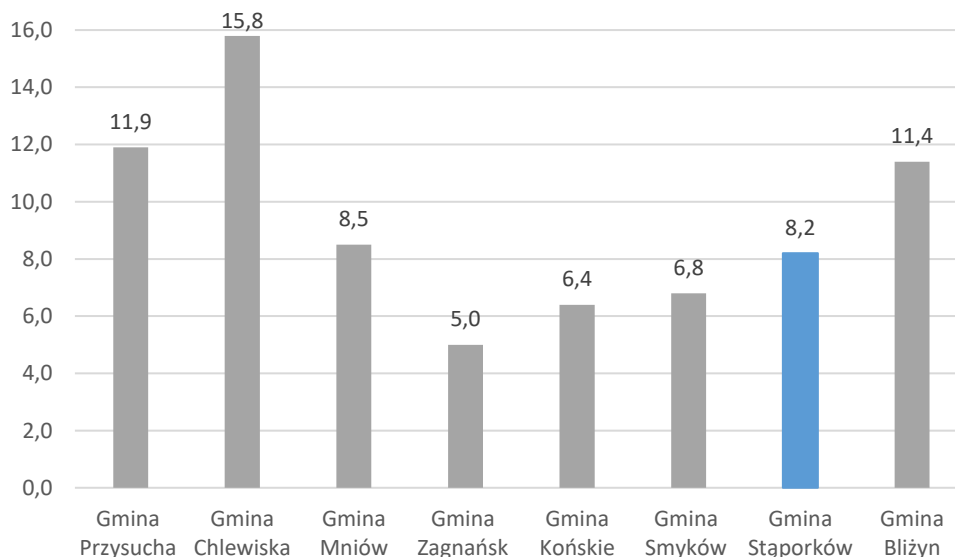
Wykres 25 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Tak jak w przypadku przeliczenia wartości liczby bezrobotnych na 10 tys. mieszkańców tak weryfikując udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym widać trend spadkowy na przestrzeni lat 2015-2019. Porównanie z jednostkami sąsiadującymi pozwala jednak zobrazować sytuację w odniesieniu do podobnych jednostek administracyjnych – wykres 26.

Wykres 26 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Tak jak w przypadku osób zarejestrowanych jako bezrobotne ogółem, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2019 r. w Gminie Stąporków (8,2) był niższy niż w gminach Chlewiska (15,8), Przysucha (11,9), Bliżyn (11,4) i Mniów (8,5).

3.2. Gleby i struktura użytkowania gruntów

Na terenie całej gminy przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych. Brak jest zupełnie klas I i II, a klasa III liczy jedynie 2 ha. Do IV klasy zalicza się ok 5% powierzchni użytków rolnych zaś kolejne 25% zalicza się do V-VI klasy. Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne, wytworzone z gleb wietrzniowych, piasków, glin oraz piasków gliniastych. Tworzą one grunty orne 5-6 kompleksu przydatności rolniczej. Częściowo są one zalesione drzewostanem mieszanym z przewagą jodły, buka, grabu oraz domieszkami wiązu i dębu. W okolicach Włochowa, Świerczowa, Kamiennej Woli i Huciska występują zwarte płyty gleb bielcowych, użytkowane najczęściej jako grunty orne o kompleksach przydatności od 5 do 8. Mady lekkie występują w dolinie Czarnej na wysokości Błazkowa, Janowa i Niekłania Małego, gdzie zalegają pod użytkami zielonymi. Czarne ziemie w odmianie zdegradowanej występują w pobliżu Komorowa, Adamka, Lelitkowa i Świerczowa. Znajdują się one pod użytkami zielonymi słabymi i średnimi. Na terenie gminy występują również gleby glejowe (Krasna, Luta, Gustawów, Bień, Mokra), torfowo-mułowe (Wólka Plebańska), murszowo-mineralne (Furmanów, Nadziejowa, Stąporków, Czarna, Odrowąż), a także murszowo-torfowe (Luta, Wólka Zychowa).

W strukturze użytkowania gruntów wg danych GUS z 2014 r. największą część stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem (64,30%), dalej użytki rolne (29,88%), grunty zabudowane i zurbanizowane razem (4,26%), pozostałe tj. grunty pod wodami, nieużytki i użytki ekologiczne (1,56%). Porównując strukturę użytkowania gruntów z innymi jednostkami administracyjnymi można zauważyć, iż Gmina Stąporków charakteryzuje się wysokim poziomem gruntów leśnych, które na obszarze Polski stanowią 30,89%, w województwie świętokrzyskim 29,74%, a w powiecie koneckim 51,38%.

Mając na uwadze wysoką lesistość obszaru oraz wysoki wskaźnik gruntów zadrzewionych i zakrzewionych można stwierdzić, iż obszar Gminy Stąporków to doskonałe miejsce do rozwoju turystyki aktywnej zbliżonej do natury oraz turystyki wypoczynkowej.

4. Bezpieczeństwo publiczne i socjalne

Bezpieczeństwo publiczne jest istotnym czynnikiem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społecznych. Wysoki poziom przestępczości może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną, dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych i operacyjnych zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców.

4.1. Przestępczość i prewencja

Odpowiedzialne za bezpieczeństwo i utrzymanie porządku publicznego na terenie Gminy Stąporków są służby policyjne z Komisariatu Policji w Stąporkowie, który bezpośrednio podlega Komendzie Powiatowej Policji w Końskich. Na terenie Gminy Stąporków wyznaczono trzy rejony dzielnicowych, które obejmują obszar poszczególnych miejscowości:

- Dzielnicowy Rejon nr VII Komisariatu Policji w Stąporkowie obejmuje miejscowości: Boków, Furmanów, Grzybów, Kozia Wola, Lelitków, Murawki, Nadziejów, Niekłań Mały, Niekłań Wielki, Odrowąż, Piasek, Smarków, Wąglów, Wielka Wieś, Wólka Plebańska, Wólka Zychowa;
- Dzielnicowy Rejon nr VIII Komisariatu Policji w Stąporkowie obejmuje: teren Miasta Stąporków;
- Dzielnicowy Rejon nr IX Komisariatu Policji w Stąporkowie obejmuje miejscowości: Adamek, Bień, Błaszaków, Błotnica, Czarna, Czarniecka Góra, Duraczów, Gosań, Gustawów, Hucisko, Janów, Kamienna Wola, Komorów, Krasna, Luta I, Luta II, Luta III, Modrzewina, Mokra, Pardołów, Świerczów, Włochów.

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Stąporkowie w 2019 roku na obszarze objętym działaniem Komisariatu Policji w Stąporkowie wszczęto 210 postępowań, z czego najwięcej dotyczyło przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (48), przestępstw przeciwko mieniu (47) oraz przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (32).

W 2020 r. na tym obszarze wszczęto 234 postępowania, w tym najwięcej jak poprzednio przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (58), przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (39) oraz przestępstw przeciwko mieniu (36).

Należy zauważyć wzrost wykrytych przestępstw narkotykowych – w 2019 r. 7, a w 2020 r. 25.

Jednym z zadań stojących przed policją jest profilaktyka i zapobieganie przestępczości, poprzez działalność informacyjną i edukacyjną. Na terenie powiatu i gminy w latach 2019-2020 nie były realizowane programy profilaktyczne, jednakże Policja współdziałała z samorządem w zakresie zabezpieczania organizowanych imprez oraz współdziałała w zakresie wspólnych ćwiczeń z jednostkami ochotniczych straży pożarnych z obszaru gminy.

Za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego i usuwanie innych zagrożeń na terenie powiatu koneckiego i Gminy Stąporków odpowiadają jednostki Państwowej Straży Pożarnej, w tym jednostki Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Końskich. Ponadto na terenie Gminy Stąporków działa obecnie 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Adamek, OSP Czarna, OSP Gosań, OSP Kozia Wola, OSP Krasna, OSP Mokra, OSP Niekłań Mały, OSP Odrowąż, MOSP Stąporków, w tym trzy

z nich należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego: OSP Krasna, OSP Niektań Mały i OSP Odrowąż.

Ilość wyjazdów jednostek OSP z terenu Gminy Stąporków, wraz z podziałem na rodzaj zdarzenia, w 2019 roku została przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4 Ilość wyjazdów jednostek OSP z terenu Gminy Stąporków w 2019 roku

Lp.	Jednostka	Pożar	Miejscowe zagrożenie	Alarm fałszywy	Ćwiczenia	Wyjazd gospodarczy	Zabezpieczenie rejonu	Razem 2019
1.	OSP Adamek	16	1	0	0	5	0	22
2.	OSP Czarna	36	20	0	0	7	0	63
3.	OSP Gosań	30	7	2	0	5	0	44
4.	OSP Kozia Wola	46	15	0	0	6	0	67
5.	OSP Krasna	36	19	4	2	4	0	65
6.	OSP Mokra	2	0	0	0	4	0	6
7.	OSP Niektań	86	44	2	2	16	2	152
8.	OSP Odrowąż	63	23	3	2	19	0	110
9.	MOSP Stąporków	41	22	1	1	2	0	67

Źródło: Raport o stanie Gminy Stąporków za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2015-2019 można zauważyć zdecydowany wzrost liczby zdarzeń, w których uczestniczyły jednostki OSP z terenu Gminy Stąporków (tabela 5).

Tabela 5 Liczba wyjazdów jednostek OSP z terenu Gminy Stąporków w latach 2015-2019

Lp.	Jednostka OSP	2015	2016	2017	2018	2019
1.	OSP Adamek	10	10	14	24	22
2.	OSP Czarna	52	18	83	52	63
3.	OSP Gosań	30	11	21	45	44
4.	OSP Kozia Wola	28	7	44	55	67
5.	OSP Krasna	51	46	69	98	65
6.	OSP Mokra	8	2	8	8	6
7.	OSP Niektań	99	102	119	116	152
8.	OSP Odrowąż	53	42	91	104	110
9.	MOSP Stąporków	0	0	0	38	67
SUMA		331	238	449	540	596

Źródło: Raport o stanie Gminy Stąporków za 2019 rok

Podsumowując, należy zauważyć, iż na obszarze Gminy Stąporków działają standardowe służby bezpieczeństwa. Zakres ich działania regulują występujące zdarzenia i aktualne potrzeby mieszkańców.

4.2. Pomoc społeczna i zdrowie publiczne

Pomoc społeczna polega na działaniu zmierzającym do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych mieszkańców. Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej z mocy ustawy spoczywa na gminie oraz innych instytucjach administracji rządowej. Z tego obowiązku wynika podział na zadania zlecone finansowane z budżetu centralnego i zadania własne, na które środki pochodzą z budżetu gminy. Bezpośrednio realizacją zobowiązań wobec ludności zajmuje się na terenie Gminy Stąporków Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS). W realizacji swoich zadań statutowych MGOPS współpracuje z szeregiem instytucji i organizacji, tak na szczeblu wojewódzkim, jak również

powiatowym i gminnym. Do instytucji tych należą: Wydział Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, Powiatowy Urząd Pracy w Końskich, Sąd Rejonowy w Końskich, Komenda Powiatowa Policji w Końskich, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich (PCPR), placówki oświatowe a także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stąporkowie.

MGOPS zajmuje się działalnością w zakresie: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszy alimentacyjnych, stypendiów szkolnych oraz dodatków mieszkaniowych. W ośrodku można także wyrobić Kartę Dużej Rodziny oraz Kartę Seniora.

W latach 2018-2020 wg danych MGOPS pomocą społeczną objętych było odpowiednio 599, 549, 514 rodzin, a w nich 1 101, 981, 859 osób. W największej części powodem przyznania wsparcia były niepełnosprawność i ubóstwo. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli 6

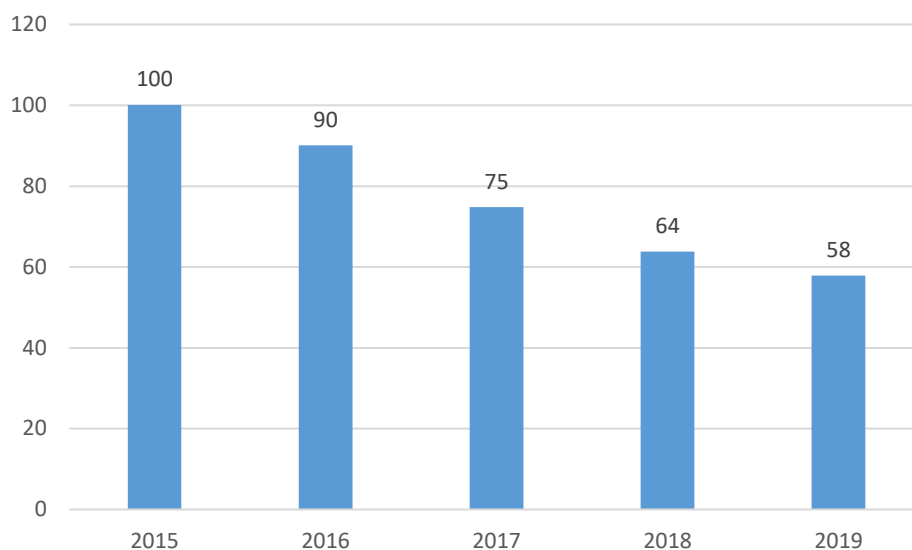
Tabela 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według przyczyny w Gminie Stąporków w latach 2018-2020

Powody przyznawania pomocy społecznej	2018	2019	2020
ubóstwo	267	256	238
sieroctwo	1	1	1
bezdomność	15	13	14
bezrobocie	265	216	204
niepełnosprawność	288	288	256
długotrwała lub ciężka choroba	199	222	204
przemoc w rodzinie	20	21	14
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	12	16	13
bezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	61	54	43
trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	10	12
alkoholizm	30	35	31
narkomania	0	0	3
zdarzenie losowe	0	0	3
sytuacja kryzysowa	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	1
łącznie	1 101	981	859

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie

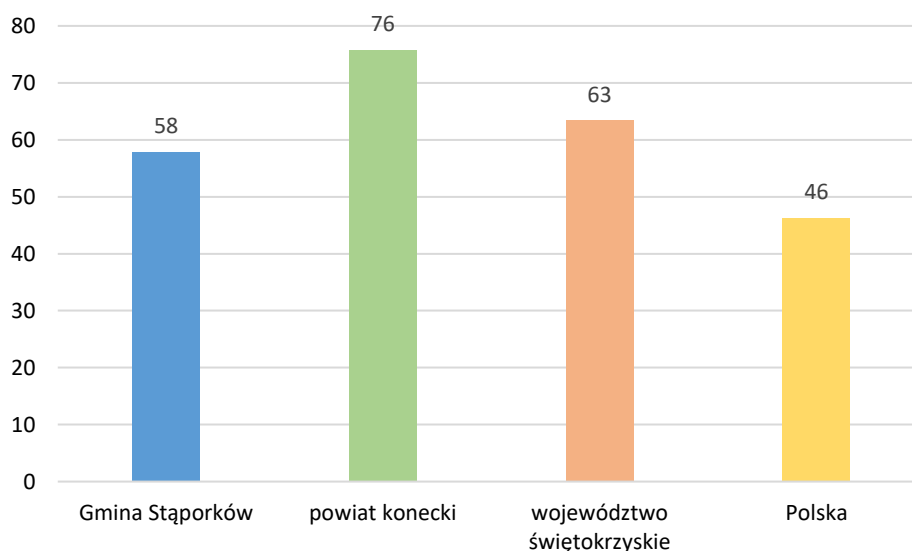
Wskaźnik liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2015-2019, na terenie Gminy Stąporków systematycznie spadał. Od 2015 do 2019 roku, liczba osób w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 42 osoby (wykres 27). Wartość wskaźnika na terenie Gminy Stąporków jest niższa niż średnia dla powiatu koneckiego i województwa świętokrzyskiego (wykres 28).

Wykres 27 Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

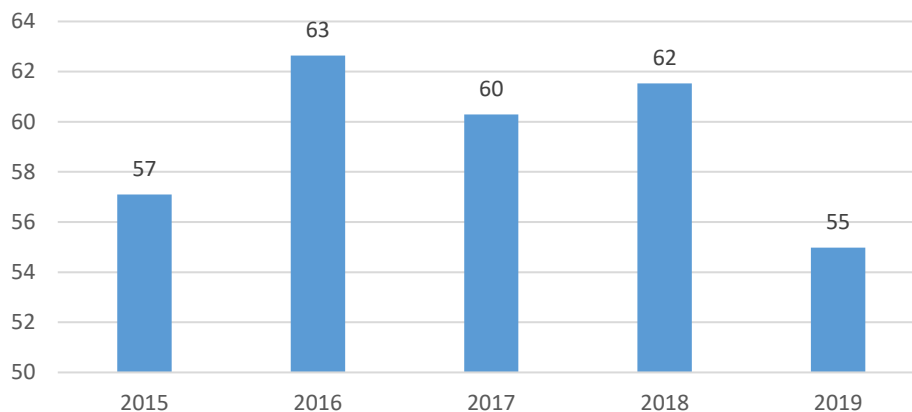
Wykres 28 Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

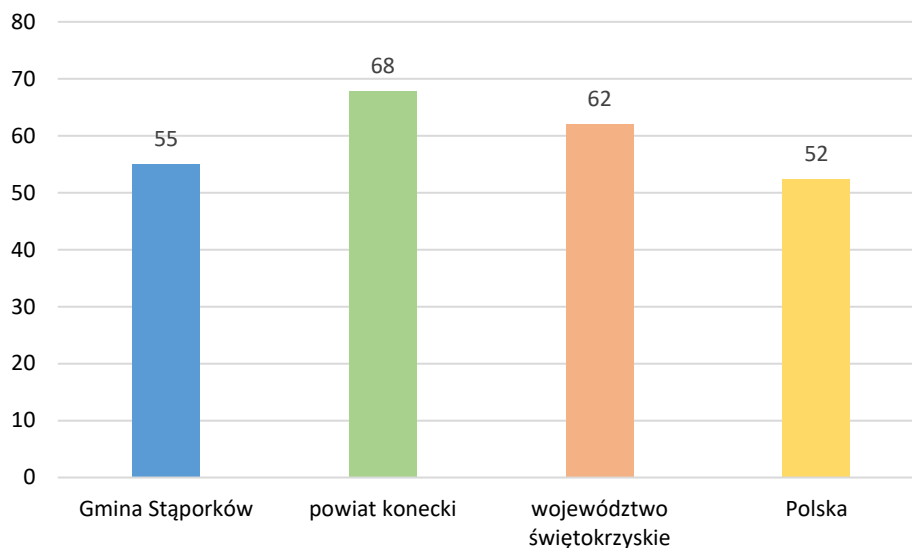
Kolejnym wskaźnikiem obrazującym sytuację w gminie jest liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny. Dane przeliczono na 1 000 mieszkańców. W 2019 roku wskaźnik osiągnął wartość 55 (wykres 29) – najniższą w całym analizowanym okresie i był niższy niż średnia dla powiatu koneckiego i województwa świętokrzyskiego, natomiast wyższy niż średnia dla kraju (wykres 30).

Wykres 29 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 30 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

System ochrony zdrowia na terenie gminy tworzy sieć placówek podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Na obszarze Gminy Stąporków działają⁴:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki zdrowotnej w Stąporkowie z Ośrodkami zdrowia w Nieklaniu Wielkim, Błaszkwie i Krasnej, będący jednostką organizacyjną gminy,
- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze, dla którego jednostką prowadzącą jest wojewoda świętokrzyski, oraz działalności prywatne:
- "MEDICA"- lekarze: Jolanta Sękowska, Dorota Czerczak-Sobczyk spółka partnerska w Stąporkowie,
- Renata Chwaścińska Kompleks Opiekuńczy u Stępników w Koziej Woli,
- Punkt pobrań „Diagnostyka” w Stąporkowie,

⁴ Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (rpwdl.ezdrowie.gov.pl)

- Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lucie.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który jest jednostką gminy głównie odpowiada za opiekę zdrowotną mieszkańców.

W 2019 roku na w przychodniach na terenie gminy udzieloną łącznie 67 620 porad, z czego 41 144 to porady świadczone w przychodniach podległych jednostkom samorządu terytorialnego Ponadto uwzględniono liczbę porad lekarskich na terenie sąsiednich gmin (tabela 7).

Tabela 7 Udzielone porady lekarskie na terenie Gminy Stąporków w latach 2015-2019

Jednostka administracyjna	Porady ogółem				Porady świadczone w przychodniach podległych samorządowi			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Gmina Przysucha	66 815	71 466	73 381	73 205	0	0	0	0
Gmina Chlewiska	34 317	33 864	32 482	34 401	34 317	33 864	32 482	34 401
Gmina Mniów	45 412	44 129	44 122	82 414	31 637	30 390	29 866	67 084
Gmina Zagnańsk	64 657	90 674	67 234	67 325	28 187	52 524	27 188	25 344
Gmina Końskie	164 409	165 964	177 220	180 344	0	2 276	9 134	7 155
Gmina Smyków	29 224	28 226	29 558	28 712	29 224	28 226	29 558	28 712
Gmina Stąporków	87 472	72 213	73 827	67 620	55 481	41 367	43 188	41 144
Gmina Bliżyn	27 256	26 450	25 683	25 623	27 256	26 450	25 683	25 623

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie gminy świadczone są również specjalistyczne usługi rehabilitacji leczniczej w zakresie leczenia zaburzeń rozwoju psychoruchowego, zaburzeń układu nerwowego i narządu ruchu oraz rehabilitacji pourazowej i oddechowej przez Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze. Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji zapewnia stałą opiekę i szeroki wachlarz usług rehabilitacyjnych z użyciem nowoczesnej aparatury w zakresie elektrolecznictwa, ciepłolecznictwa, magneto- i laseroterapii, krioterapii, hydroterapii, kinezyterapii i terapii wodnej⁵. Ośrodek dysponuje 138 miejscami w Oddziałach Rehabilitacji I i II oraz 100 miejscami na Oddziale Dziennym. Przy ośrodku działa także szkoła podstawowa oraz przedszkole dla najmłodszych dzieci.

Ponadto w Lutej ma swoją siedzibę Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży, prowadzony przez Stowarzyszenie „Monar”. Jego podopiecznymi są osoby w wieku 14-25 lat, uzależnione od alkoholu oraz innych środków odurzających.

⁵ Strona Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze (rehabilitacjascr.pl)

5. Społeczeństwo oparte na wiedzy

Społeczeństwo wiedzy zgodnie z definicją Encyklopedii Zarządzania⁶ to społeczeństwo w którym wytwarzanie i przetwarzanie przedmiotów materialnych typowe dla produkcji fabrycznej zostanie zepchnięte na margines przez wytwarzanie i przetwarzanie wiedzy, która stanie się centralnym towarem gospodarki. (...) Do najważniejszych cech tworzącego się modelu społecznego można zaliczyć permanentną edukację, nową rolę nauki, rolę kapitału społecznego, zastosowanie wiedzy w praktyce, wzrost znaczenia kapitału społecznego, który jest podłożem rozwoju kapitału intelektualnego.

Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy w dużej mierze zaczyna się już na etapie pierwszych lat życia, kiedy to proces socjalizacji wchodzi w etap interakcji jednostki i instytucji związanych z edukacją. Rola pierwszych lat edukacji jest niezwykle ważna w procesie całej nauki, w związku z czym należy weryfikować efekty instytucji kształtujących nowe pokolenia w zakresie zarówno edukacyjnym – w zakresie wyników w nauce, jak i społecznym – w zakresie współpracy z otoczeniem.

5.1. Szkolnictwo

Na obszarze Gminy Stąporków działa 5 przedszkoli i 2 punkty przedszkolne, 7 szkół podstawowych, 5 szkół ponadpodstawowych, 2 szkoły policealne i 1 zespół szkół, prowadzone przez różne organy⁷.

- Organ prowadzący – Gmina Stąporków:
 - Publiczne Przedszkole w Stąporkowie,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. ppor. K. Niedzielskiego „Dobosza” w Nieklaniu Wielkim.
- Organ prowadzący – powiat konecki:
 - Liceum Ogólnokształcące w Stąporkowie,
 - Technikum w Stąporkowie,
 - Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Stąporkowie,
 - Szkoła Policealna w Stąporkowie.
- Organ prowadzący – województwo świętokrzyskie:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
 - Liceum Ogólnokształcące Specjalne przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
 - Zespół Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.
- Inne organy prowadzące:
 - Niepubliczne Przedszkole „Bajkowe Przedszkole” w Stąporkowie,
 - Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Stąporkowie,
 - Niepubliczne Przedszkole „Przedszkole Smerf” w Nieklaniu Wielkim,
 - Niepubliczne Przedszkole „Tęczowe Przedszkole” w Komorowie,
 - Punkt Przedszkolny przy Katolickiej Szkole Podstawowej Matki Bożej Wychowawczyni w Odrowążu,

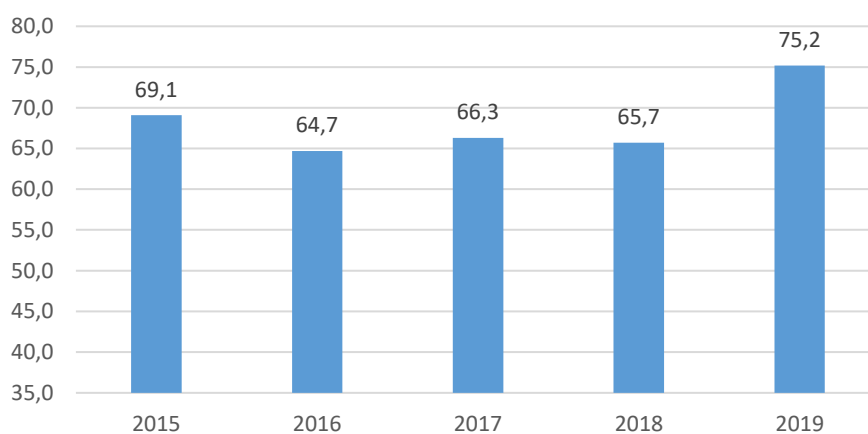
⁶ Encyklopedia Zarządzania (mfiles.pl) za: Sztompka P., Socjologia, Wydawnictwo Znak, Kraków 2003, Toffler A., Toffler H. Budowa nowej cywilizacji, Wyd. Zys i S-ka, Poznań 1996; Domański S., Kapitał ludzki a wzrost gospodarczy, Wyd. naukowe PWN, Warszawa 1993.

⁷ System Informacji Oświatowej (rspo.mein.gov.pl).

- Punkt Przedszkolny w Gosaniu,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Gosaniu,
- Katolicka Szkoła Podstawowa Matki Bożej Wychowawczyni w Odrowążu,
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Stąporkowie,
- Prywatna Szkoła Policealna w Stąporkowie.

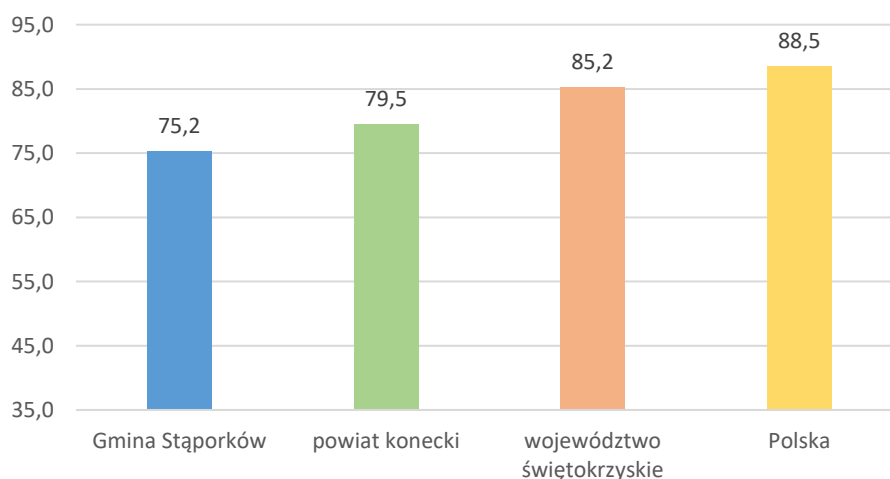
Pierwszy etap edukacji stanowi edukacja przedszkolna. Analizie poddano odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W Gminie Stąporków odsetek ten zmieniał się i wynosił od 64,7 w 2016 r. do 75,2 w 2019 r. (wykres 31). W porównaniu do Polski, województwa świętokrzyskiego oraz powiatu koneckiego wypadł słabiej – wśród wszystkich jednostek był najniższy (wykres 32).

Wykres 31 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wśród dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

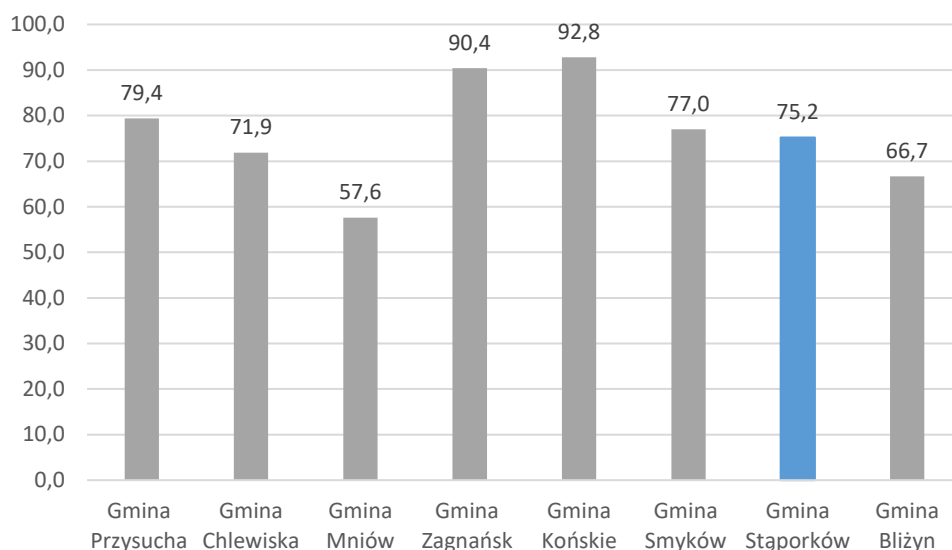
Wykres 32 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wśród dzieci w wieku 3-5 lat – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Porównanie odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Stąporków i sąsiednich jednostkach weryfikuje wyniki w odniesieniu do jednostek o porównywalnej sytuacji społecznej. Dane za rok 2019 dla Gminy Stąporków i sąsiednich gmin przedstawiono na wykresie 33.

Wykres 33 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wśród dzieci w wieku 3-5 lat – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

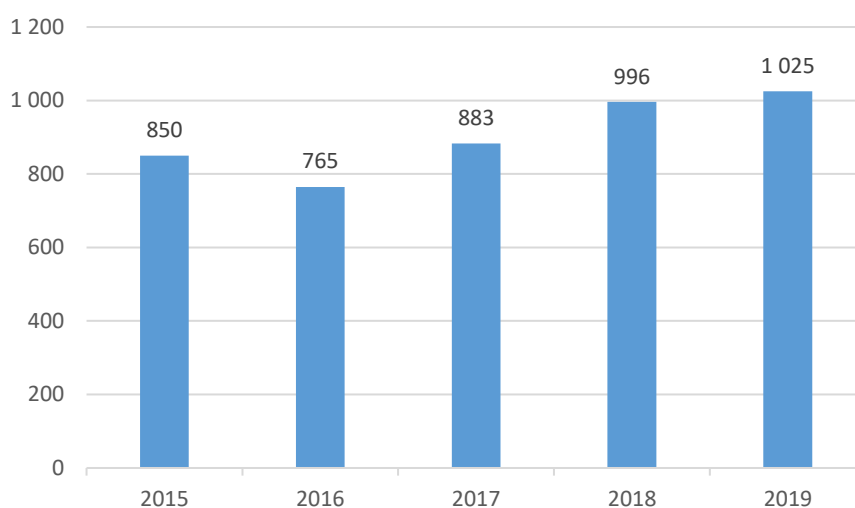

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gmina Stąporków w 2019 r. osiągnęła wskaźnik 75,2% dzieci w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym. W porównaniu z sąsiadującymi gminami był to wynik korzystniejszy niż w gminach Mniów (57,6), Bliżyn (66,7), Chlewiska (71,9).

Rozwój szkół i placówek oświatowych w dużej mierze zależy od trendu liczby uczniów. W latach 2015-2019 na obszarze Gminy Stąporków liczba uczniów była zróżnicowana, przy czym warto zwrócić uwagę na fakt, iż od roku 2017 do 2019 wzrastała od 883 do 1 025 (wykres 34).

Wykres 34 Liczba uczniów szkół podstawowych w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Istotnym elementem jakości szkolnictwa są wyniki uzyskiwane przez uczniów z przeprowadzonych państwowych egzaminów. Z racji, iż Gmina Stąporków jest organem prowadzącym szkoły na poziomie podstawowym, przeanalizowano wyniki z egzaminu ósmoklasisty –

ze względu na reorganizację systemu oświaty na dzień sporządzania niniejszego dokumentu możliwa jest analiza wyłącznie 2 lat – 2019 i 2020. Średnie wyniki procentowe z przedmiotów język polski, język angielski oraz matematyka osiągnięte przez uczniów kończących klasę ósmą w 2019 roku i w 2020 roku w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie koneckim oraz Gminie Stąporków przedstawiono w tabeli 8. Dane pozyskano ze stron Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE) oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi (OKE).

Tabela 8 Wyniki (%) w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie koneckim oraz Gminie Stąporków w latach 2019-2020

Przedmiot Jednostka terytorialna	Język polski		Język angielski		Matematyka	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Polska*	63	59	59	54	45	46
województwo świętokrzyskie**	63	59	57	52	44	46
powiat konecki**	61	58	52	50	41	45
Gmina Stąporków**	53	63	41	52	39	49

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych *CKE (cke.gov.pl) oraz **OKE (oke.lodz.pl)*

Analizując powyższe dane nie można zauważyć jednego rodzaju trendu. W zależności od roku oraz przedmiotu Gmina Stąporków plasowała się na poziomie wyższym lub niższym niż pozostałe analizowane jednostki. W porównaniu z krajem, województwem i powiatem najlepsze wyniki osiągnięto w 2020 r. z języka polskiego oraz matematyki, natomiast najśłabsze w 2019 r. z języka polskiego, języka angielskiego i matematyki.

Dodatkowo analizie poddano średnie wyniki osiągnięte przez uczniów poszczególnych szkół z obszaru Gminy Stąporków. W tabeli 9 przedstawiono dane dla poszczególnych placówek osiągnięte w latach 2019-2020.

Tabela 9 Wyniki (%) w placówkach z obszaru Gminy Stąporków w latach 2019-2020

Nazwa	Przedmiot	Język polski		Język angielski		Matematyka	
		2019	2020	2019	2020	2019	2020
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie		51	59	43	50	48	55
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Stąporkowie		41	66	43	57	36	49
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej		52	65	39	59	40	47
Publiczna Szkoła Podstawowa im. ppor. Karola Niedzielskiego „Dobosza” w Nieklaniu Wielkim		49	60	32	41	34	43
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Odrowążu		50	68	53	62	30	56
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Gosaniu		34	62	23	66	13	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE (oke.lodz.pl)

Z analizy wyników osiągniętych przez uczniów poszczególnych szkół zlokalizowanych na obszarze Gminy Stąporków wynika, iż w 2019 roku najlepsze z języka polskiego osiągnięte zostały w Publicznej Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej, z języka angielskiego w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Odrowążu, natomiast z matematyki w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Stąporkowie. W 2020 roku najlepsze wyniki z języka polskiego osiągnięto w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 w Stąporkowie, z języka angielskiego w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Gosaniu, a z matematyki w Niepublicznej Szkole Podstawowej

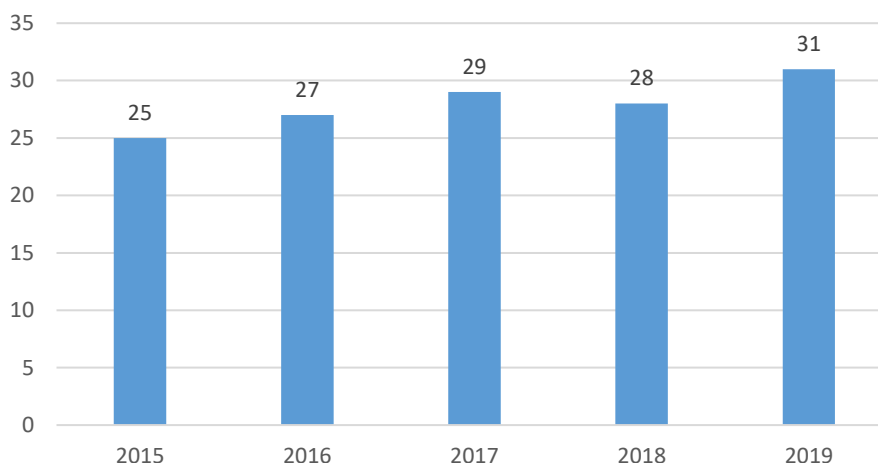
w Odrowążu. Podsumowując można stwierdzić, że w ogólnym zestawieniu najlepsze wyniki osiągają uczniowie szkół publicznych.

5.2. Działalność społeczna

Działalność społeczna, którą można przełożyć na warunki rozwoju gminy rozpatrywana musi być dwutorowo – w zakresie działań gminy, która z mocy ustawy wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej oraz działalności mieszkańców, którzy zrzeszają się w organizacjach pozarządowych i podejmują działania na rzecz pomocy, edukacji, rozwoju i wielu innych aspektów.

Działania realizowane przez gminę z zakresu pomocy społecznej opisano w podrozdziale 4.2 niniejszej diagnozy. Działalność mieszkańców, o której można powyżej odzwierciedla liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na obszarze Gminy Stąporków w latach 2015-2019 liczba ta rosła od 25 do 31, z wyjątkiem roku 2018, kiedy nieznacznie spadła (wykres 35).

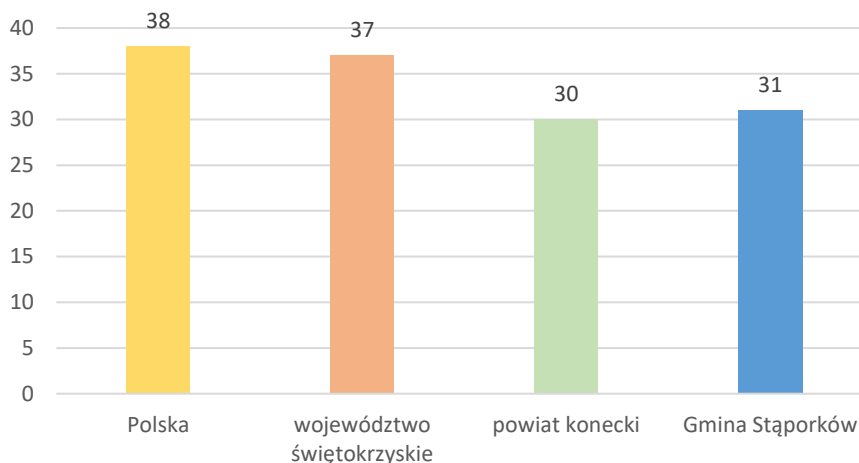
Wykres 35 Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W porównaniu do średniej Polski, województwa świętokrzyskiego oraz powiatu koneckiego w 2019 roku Gmina Stąporków wypadła niekorzystnie, z wynikiem 31, podczas gdy w Polsce liczba działalności wynosiła 38, w województwie świętokrzyskim 37, a jedynie w powiecie koneckim była niższa i wynosiła 30 (wykres 36).

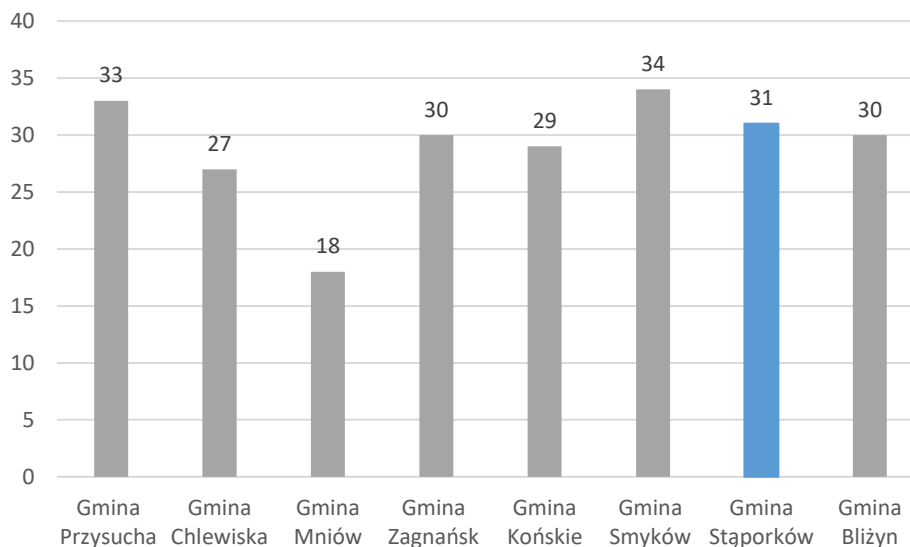
Wykres 36 Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Porównując wyniki kraju, województwa i powiatu w 2019 r. Gmina Stąporków wypadła korzystniej wyłącznie w porównaniu do powiatu. Porównanie z sąsiednimi gminami przedstawiono na wykresie 37.

Wykres 37 Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W porównaniu z sąsiednimi jednostkami gmin Gmina Stąporków w 2019 r. charakteryzowała się zdecydowanie większą aktywnością społeczną mieszkańców. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców osiągnęła wynik 31, podczas gdy Gmina Mniów – 18, Gmina Chlewiska – 27, Gmina Końskie – 29, gminy Zagnańsk i Bliżyn – 30. Lepszy wynik osiągnęły wyłącznie gminy Przysucha – 33 i Smyków – 34.

Zgodnie z wykazem „Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i ZOZ, prowadzonym przez Ministerstwo sprawiedliwości⁸ na obszarze Gminy Stąporków działają różne podmioty zarejestrowane jako stowarzyszenia i fundacje. Poza ochotniczymi strażami pożarnymi oraz podmiotami leczniczymi są należą do nich:

1. Kółko Rolnicze w Gustawowie,
2. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Odlewni Wytwarzających Wyroby Kanalizacyjne sp. z o.o. w Stąporkowie,
3. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników "Gaspol" S.A. Warszawa - Region Stąporków,
4. Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Urządzeń Kotlewskich "Stąporków" S.A. w Stąporkowie,
5. Związek Zawodowy Pracowników Ochrony Zdrowia,
6. Fundacja Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych,
7. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Gosań – Włochów,
8. Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rozwoju,
9. Świętokrzyska Fundacja Edukacji i Przedsiębiorczości,
10. Klub Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości "Nowe Życie",
11. "Ziemia Niekłańska",
12. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Regionu "Dolina Krasnej",
13. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Czarniecka Góra,
14. Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Szkole "Nasza Szkoła",
15. Towarzystwo Przyjaciół Odrowąża,
16. Świętokrzyskie Towarzystwo Rozwoju,
17. Stowarzyszenie "Nasze Hucisko-Nasz Dom",
18. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Stąporków "Gagat",
19. Stowarzyszenie "Przyjaciół Wsi Błotnica",
20. "Świętokrzyskie Stowarzyszenie Artystów i Twórców Ludowych Dorzecza Bobrzy",
21. Uniwersytet Trzeciego Wieku "Senioriada" w Stąporkowie,
22. Stowarzyszenie Ochotniczo - Ratownicze w Stąporkowie,
23. Stowarzyszenie Społecznej Aktywności i Wspierania Edukacji "Educo",
24. Stowarzyszenie "Nadzieja",
25. Stowarzyszenie "Klub Seniora 50+",
26. Ludowy Klub Sportowy "Huragan Mokra",
27. Uczniowski Klub Sportowy "Staszic",
28. KS Kamienna Wola,
29. Integryjny Klub Sportowy "Debiut" Stąporków,
30. Stowarzyszenie Kubuś,
31. Stowarzyszenie Historyczno - Eksploracyjne Kohorta,
32. Stowarzyszenie "Przyłądek Młodej Sztuki".

Zróżnicowanie w zakresie rodzajów działalności świadczy o wysokim poziomie świadomości mieszkańców o wadze ich zaangażowania we wspólne dobro. Należy zwrócić uwagę, iż mieszkańcy angażują się zarówno w działalność edukacyjną jak i związaną z krzewieniem kultury ludowej,

⁸ Ministerstwo Sprawiedliwości (ekrs.ms.gov.pl)

zachowania dziedzictwa kulturowego czy aktywizację osób niepełnosprawnych i starszych. Kolejne pokolenia mogą zatem czerpać pozytywne wzorce zarówno z wiedzy, którą stowarzyszenia i fundacje przekazują, jak również z postaw swoich rodziców zaangażowanych w oddolną działalność społeczną.

6. Kultura, sport i turystyka

Na terenie gminy prężnie funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (MGOKiS), który realizuje swoje zadania statutowe, m.in. w zakresie upowszechniania kultury i sztuki, aktywnego wypoczynku i rekreacji wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, promocji nowych wartościowych zjawisk artystycznych, wspierania rozwoju nowych metod aktywizacji kulturalnej młodego pokolenia. Wszystkie prowadzone przez placówkę formy aktywności, dostarczają ich uczestnikom nowej wiedzy i podnoszą umiejętności.

6.1. Działalność kulturalna

MGOKiS odgrywa istotną rolę w organizacji działalności kulturalnej na terenie Gminy Stąporków, w którego strukturach działa także Biblioteka Publiczna w Stąporkowie, z oddziałem filii bibliotecznej w Czarnej. Przy ośrodku organizowane są warsztaty edukacyjno-wychowawcze, w tym zajęcia teatralne i warsztaty plastyczne i ceramiczne, zajęcia muzyczne, wokalne i instrumentalne. Działają zespoły wokально-instrumentalne, muzyczne i taneczne oraz sekcja szachowa.

W 2019 roku na terenie gminy przy MGOKiS działały następujące zespoły/grupy zajęciowe:

1. Chór żeński „Echo Niekłańskie” – 20 osób – działalność zawieszona,
2. Grupa Fitness – 12 osób,
3. Zajęcia plastyczne – 2 grupy – 17 osób,
4. Zajęcia ceramiczne – 1 grupa 18 osób,
5. Zajęcia rękodzieła – dorośli – 1 grupa – 7 osób,
6. Dziecięce zespoły wokально-instrumentalne:
 - „Konterfekt” – 8 osób,
 - „Sonore” – 15 osób,
 - „Cztery piegi” – 15 osób,
 - „Asumpt” – młodzieżowa grupa wokalna – 15 osób,
 - „Efekt” – 5 osób.
7. Zespół wokально-instrumentalny „Ad Hoc” – 6 osób,
8. Zespół teatralny grupa młodzieżowa – 5 osób,
9. Gra na instrumentach grupa młodsza i starsza – gitara 20 osób,
10. Gra na instrumentach klawiszowych – 20 osób,
11. Zespół śpiewaczy „Smarkowianki” – 10 osób,
12. Zespół śpiewaczy „Duraczów” – 5 osób – działalność zawieszona,
13. Sekcja szachowa – 12 osób,
14. Studio Piosenki – 5 osób,
15. Zespół muzyczny – 4 osób,
16. Grupa taneczna wiek eMGie I – 47 osób,
17. Grupa taneczna wiek eMGie II – 51 osób,
18. Zespół „eMGie ” – 14 osób,
19. Zespół ludowy z Mokrej – 19 osób,
20. Zespół artystyczny z UTW „Senioriada” – 16 osób,
21. Zajęcia krawieckie – 7 osób,

W 2019 roku 373 osoby uczestniczyły w systematycznych zajęciach i kołach zainteresowań organizowanych przez placówkę⁹.

W latach 2017-2019 MGOKiS zrealizował wiele projektów w ramach zadań statutowych:

- 2017
 - „Życie bez barier” – wsparcie dzieci z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin,
 - „Kręcimy dobrą przestrzeń” – zakup karuzeli dla osób niepełnosprawnych wraz z nawierzchnią bezpieczną na placu zabaw w parku.
- 2018
 - „Fantastyczny Stąporków” – pobudzenie kreatywności dzieci w zakresie działań artystycznych do tworzenia przez nie przestrzeni kulturowej, w której będą mogły nabyć ciekawych umiejętności w obszarze swoich zainteresowań,
 - „Teatr Polska”, w ramach którego stąporkowska publiczność mogła obejrzeć aż pięć spektakli.
- 2019
 - „Panny jak malowane. Zakup strojów dla Zespołu Ludowego z Mokrej”,
 - „Teatr Polska”, w ramach którego stąporkowska publiczność mogła obejrzeć dwa spektakle.

W MGOKiS również działa kino, gdzie wyświetlane są filmy o różnorodnej tematyce. W 2019 roku liczba uczestników podczas seansów filmowych wyniosła łącznie 3 470 osób.

Ponadto MGOKiS organizuje co roku i koordynuje przebieg szeregu imprez w całej gminie o charakterze kulturalnym, a zespoły taneczne i wokalne będące pod jego opieką biorą udział w konkursach wokalnych i tanecznych. W tabeli 10 przedstawiono zestawienie udziału zespołów w konkursach w 2019 roku.

Tabela 10 Udział zespołów funkcjonujących przy MGOKiS w konkursach w 2019 roku

Lp.	Data	Konkurs	Liczba widzów	Organizator
1.	13.01.2019	Udział Zespołu Ludowego z Mokrej i Zespołu Artystycznego UTW Senioriada w VI Przeglądzie Kolęd i Pastoralek w Łącznej	350	KGW "Łącznianie", Parafia Łączna
2.	21.03.2019	Udział Zespołu Ludowego z Mokrej w VII Regionalnym Przeglądzie Pieśni Pasyjnej i Pokutnej na Świętym Krzyżu.	150	Święty Krzyż
3.	23.03.2019	Udział Zespołu Ludowego z Mokrej, Zespołu Artystycznego UTW Senioriada oraz Zespołu Śpiewaczego "Smarkowianki" w eliminacjach do XV Festiwalu Wielkopostnego w Daleszycach.	250	WDK Kielce i MGOKiS
4.	08.06.2019	Udział zespołu Tanecznego eMGie w V Ogólnopolskich Spotkaniach Tanecznych o Grand Prix im. Marianny Kiszkurno w Mogielnicy.	800	Studio Tańca i Akrobatyki TRZPIOTY z Mogielnicy i MGOKiS
5.	09.06.2019	Udział zespołu Tanecznego eMGie w Konkursie Tanecznym "Złoty Piotrek 2019" w Piotrkowie Trybunalskim	800	Klub Kultury "Jaskółczyn" i MGOKiS

⁹ Sprawozdanie z działalności kulturalnej i sportowej MGOKiS w Stąporkowie za 2019 rok

6.	13.11.2019	Udział zespołu ASUMPT w eliminacjach do XII Skarżyskiego Przeglądu Pieśni Patriotycznej "Z Pieśnią do Niepodległej" w Skarżysku - Kamiennej	300	MCK w Skarżysku - Kamiennej i MGOKiS
7.	17.11.2019	Udział zespołu ASUMPT w XXVII Ogólnopolskich Spotkaniach z Balladą w Iłży i zajęcie III miejsca.	450	DK w Iłży, MGOKiS
8.	20.11.2019	Udział zespołu ASUMPT w finale XII Skarżyskiego Przeglądu Pieśni Patriotycznej "Z Pieśnią do Niepodległej" w Skarżysku - Kamiennej i zajęcie I miejsca.	320	MCK w Skarżysku - Kamiennej i MGOKiS

Źródło: Raport o stanie Gminy Stąporków za 2019 rok

Działania o charakterze edukacyjno-integracyjnym i kulturalnym prowadzone są również w ramach funkcjonującego na terenie gminy Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Seniorada”. Jego oferta edukacyjna skierowana jest przede wszystkim do osób starszych, nieaktywnych zawodowo, zainteresowanych własnym rozwojem osobistym i samorealizacją. W programie edukacyjnym skierowanym do seniorów znajdują się m.in. wykłady, pogadanki, wycieczki, spotkania z przedstawicielami świata sztuki i kultury, a także zajęcia psychoruchowe.

6.2. Działalność sportowa

Działalność w zakresie sportu należy do jednej z najistotniejszych zadań instytucji i organizacji, których celem jest promocja zdrowia, aktywności psychoruchowej i intelektualnej. W 2019 roku na terenie Gminy Stąporków funkcjonowało 8 stowarzyszeń i klubów sportowych oraz uczniowskich klubów sportowych (stan na dzień 2 września 2020 roku) działających na rzecz sportu:

1. Miejski Klub Sportowy „Stąporków”,
2. Klub Sportowy „Kamienna Wola”,
3. Stąporkowski Klub Sportowy „KARATE KYOKUSHIN KANKU” w Stąporkowie,
4. Klub Sportowy „Radiators”,
5. Stowarzyszenie Miłośników Hubala,
6. Uczniowski Klub Sportowy „STASZIC”,
7. Uczniowski Klub Sportowy „CZARNA”,
8. Uczniowski Klub Sportowy „SPORT-START”,
9. Klub sportowy „NIEKŁAŃ KARATE”.

Infrastrukturę sportową na terenie gminy tworzy kilkanaście obiektów i budowli, wykorzystywanych również w działalności rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej. Są to:

- wielofunkcyjne boisko nawierzchni poliuretanowej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Krasnej;
- kompleks boisk przy Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim;
- boisko przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 w Stąporkowie;
- hala sportowa oraz boisko przy Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie;
- kompleks sportowo-rekreacyjny w Stąporkowie, obejmujący boisko do piłki nożnej, trybuny, siłownię i salę do uprawiania fitness.

W ramach działalności sportowej MGOKiS organizuje co roku Miejską Ligę Futsal w sezonie zimowym i letnim, w której bierze udział ok. 220 uczestników a szacowana liczba kibiców wynosi aż 3,2 tys osób. Ponadto w 2019 roku zorganizowano Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Stąporkowa, Turniej Badmintona o Puchar Burmistrza Stąporkowa, Kółko Szachowe, Charytatywny Turniej Futsal Strażaków „Dla Agaty”, Rozgrywki ligowe „B i A” klasy Radiator Stąporków, Rozgrywki ligowe "B" klasy Kamienna Wola, Turniej Szachowy o Puchar Burmistrza Stąporkowa. W 2019 roku w zajęciach sportowych brało udział około 3 300 uczestników¹⁰.

6.3. Turystyka

Turystyka jest coraz częściej postrzegana jako szansa rozwoju społeczno-gospodarczego. Cenne walory znajdujące się na obszarach gmin, odpowiednio wykorzystane mogą przyciągnąć turystów, przyczynić się do rozwoju infrastruktury okołoturystycznej, a zatem przedsiębiorczości i rynku pracy. Obszar na którym znajduje się Gmina Stąporków jest atrakcyjny pod względem warunków dla turystyki i rekreacji. Składa się na to urozmaicona rzeźba terenu, czyste powietrze, bogactwo lasów, niski stopień urbanizacji, zabytki. Niewątpliwie dużym atutem gminy są tradycje letniskowe i uzdrowiskowe miejscowości Czarniecka Góra, których śladem są istniejące do dziś drewniane domy letniskowe z okresu międzywojennego oraz zespół uzdrowiska z początków XX wieku. Obszar na którym położona jest Czarniecka Góra charakteryzuje się przejrzystym powietrzem i wyjątkowym mikroklimatem, wśród którego zalet należy wymienić: lasy, przepuszczalny grunt, zapobiegający powstawaniu błota i kurzu oraz czyste, wilgotne powietrze, przepełnione aromatem żywicznym i ozonem. Obecnie trwają prace nad wykorzystaniem jednego z najcenniejszych walorów gminy, tj. trwają badania klimatu i leczniczej borowiny, którą znaleziono na tym terenie. Nadanie statusu uzdrowiska wyznaczy nowy kierunek rozwoju, co w swoim założeniu ma przyczynić się do rozwinięcia w gminie nowej funkcji. Utworzenie uzdrowiska w Czarnieckiej Górze to propozycja kierunków działań w celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Przedsięwzięcie ma na celu wykorzystanie właściwości leczniczych surowców i klimatu miejscowości Czarniecka Góra. Czarniecka Góra będzie doskonałym miejscem leczenia, rehabilitacji i wypoczynku, w dużej mierze przyczyni się również do promocji gminy oraz regionu świętokrzyskiego w całej Polsce i Europie. Przywrócenie rangi uzdrowiska lub nadanie obszaru ochrony uzdrowiskowej w Czarnieckiej Górze będzie impulsem do dalszych działań na rzecz rozwijania infrastruktury uzdrowiskowej w tej części województwa świętokrzyskiego, która służyć będzie pacjentom z terenu całej Polski.

Wartościowy klimat i tradycje uzdrowiskowe obszaru gminy uzupełniają liczne walory turystyczne znajdujące się na terenie gminy. Przez obszar przebiegają liczne szlaki piesze:

- szlak pieszy żółty „Końskie - Serbinów (długość: 38,5 km): Końskie PKP – Izabelów - ścieżka edukacyjna – droga pożarowa nr 18 – Źródlecko – Wąsosz – Wąsosz Nowiny – Wąsosz Stara Wieś – Krasna – Luta – Szałas – Długojów – Rogowice – Serbinów,
- szlak pieszy niebieski im. Stanisława Malanowicza „Kuźniaki - Pogorzałe” (długość: 81 km): Kuźniaki – Góra Dobrzeszowska – Gruszka – Węgrzyn – Grębosze – Mościska - Sielpia Wielka – Piekło – Niebo – Końskie – Stara Kuźnica – Piasek – Furmanów, rezerwat „Skałki Piekło pod Niekłaniem” – Borki – Rędocin - rezerwat „Ciechostowice”-Pogorzałe,
- szlak pieszy czerwony „Łączna - rezerwat „Diabla Góra” (długość: 97 km): Łączna – Jegrzyna – Zalezianka – Szałas – Kopice – Odrowążek - Nowy Włochów – Gusina – Gosań – Hucisko –

¹⁰ Ibidem.

Stąporków – Czarniecka Góra – Czarna – Janów – Wąsosz Ostre Górki – Wąsosz Stara Wieś – Kawęczyn – Miedziera - Sielpia Wielka – Cieklińsko - Ruda Maleniecka – Maleniec – Kołonec – Starzechowice – Zamoście – Klew - rezerwat „Diabla Góra”,

- szlak pieszy czarny „Wólka Plebańska PKP-rezerwat „Skałki Piekło pod Niekłaniem” (długość: 7 km): Wólka Plebańska PKP-Niekłan Wielki-rezerwat „Skałki Piekło pod Niekłaniem”.

Niektóre z osad i miejscowości, leżące na terenie Gminy Stąporków, znajdują się na trasach szlaków rowerowych, wiodących przez powiat konecki. Są to:

- szlak rowerowy koloru zielonego „Sielpia - Czarniecka Góra” (długość: 56 km),
- szlak rowerowy koloru żółtego „Stąporków - Nagłowice „Miejsca Mocy” (długość 138 km),
- szlak rowerowy koloru niebieskiego „Żarnów - Antoniów” (długość: 74 km).

W okolicach Niekłania Wielkiego, na terenie Leśnictwie Mościska znajduje się ścieżka przyrodniczo-leśnicza „Skałki Piekło”, stanowiąca element programu edukacji leśnej społeczeństwa, realizowanego przez Nadleśnictwo Stąporków. Długość ścieżki wynosi 1,4 km, zaś czas przejścia ok. 1 godziny. Ścieżka zaczyna się obok szkółki leśnej w miejscowości Niekłan Wielki i kończy się w rezerwacie „Skałki Piekło pod Niekłaniem”.

Przez teren Gminy Stąporków przebiega również „Piekielny szlak” – to licząca blisko 225 km trasa. Szlak wiedzie przez tereny powiatów: koneckiego, skarżyskiego i opoczyńskiego i ukazuje najciekawsze atrakcje turystyczne tego obszaru: rezerваты i pomniki przyrody, muzea techniki i miejsca związane z odlewnictwem, a także zabytki sakralne oraz miejsca wypoczynku i rekreacji. Na terenie Gminy Stąporków na szlaku znajdują się:

- „Gagaty Sołtykowskie” - rezerwat przyrody nieożywionej, w pobliżu miejscowości Odrowąż. Obszar rezerwatu obejmuje wyrobisko węglne o długości 400 metrów i szerokości 200 metrów. Pozostałością działalności górniczej są hałdy, olbrzymie zwaliska, niewielkie jeziora oraz warstwy i wychodnie skalne mułków, iłów z wkładkami piaskowca. Wszystko to sprawia, że możemy podziwiać nietypowy krajobraz, do złudzenia przypominający krajobraz powierzchni Księżyca. Największą osobliwością przyrodniczą rezerwatu jest występowanie tutaj rzadkiego minerału – gagatu, zwanego czasem czarnym bursztynem (rzadko spotykana bitumiczna odmiana węgla brunatnego). Obok wyrobiska znajdują się odkryte w 1999 r. wyeksponowane wyraźne tropy dinozaurów,
- „Skałki Piekło pod Niekłaniem” – rezerwat przyrody nieożywionej na terenie Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w pobliżu miejscowości Niekłan Wielki. Skałki ciągną się na długość około 1 kilometra, a ich wysokość miejscami dochodzi do 8 metrów. Przedmiotem ochrony w rezerwacie są formy skalne powstałe w wyniku erozji eolicznej, a także żyjącej w szczelinach skalnych paproci – zanokcicy północnej,
- „Dolina rzeki Krasna” – Dolina Krasnej uważana jest na jedną z najlepiej zachowanych dolin rzecznych w regionie świętokrzyskim. Dolina Krasnej w znacznej części pokryta jest lasami, wśród których przeważają bory sosnowe. Znaczne powierzchnie w dolinie zajmują kompleksy wilgotnych łąk i torfowisk. W południowej części obszaru dolina jest szeroka, pokryta podmokłymi łąkami i doskonale zachowanymi olsami. W części północnej, dolina rzeczna jest głęboko wcięta, a towarzyszące jej piaszczyste tereny porastają bory sosnowe. Górna część doliny jest silnie podmokła, w dolnej rzeka przyjmuje miejscami charakter górski. Część obszaru znajduje się na terenie Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Część doliny stanowi rezerwat Górna Krasna (o powierzchni 413,02 ha, powołany dla zachowania – ze względów naukowych i dydaktycznych – naturalnego odcinka rzeki Krasna i fragmentu jej doliny z występującymi tam cennymi zbiorowiskami roślin oraz chronionymi i rzadkimi gatunkami zwierząt – głównie ptaków),

- „Hałdy w Błotnicy i Starej Górze” – Śródleśna osada Błotnica pod Stąporkowem jest samodzielną jednostką solecką w radzie wsi. Osadę urządzono wzdłuż dwóch ulic. Dłuższy człon wsi nazwano Błotnicą Starą, a krótszy Nową. Ludzie uprościli sobie nazewnictwo. Mówi się po prostu - Stara i Nowa wieś. Na zaodłogowane pole pofabryczne mówi się Niwki. Na terenie gminy zalegają hałdy odpadów, powstałych po eksploatacji miejscowych złóż w przeszłości, głównie rud żelaza. Są to głównie łupki ilaste, których duże ilości zsypano w pobliżu wyeksploatowanych kopalń rud żelaza w Błotnicy i Starej Górze. Mogą one stanowić cenny surowiec do produkcji wyrobów ceramiki budowlanej.

Gmina Stąporków posiada również cenne historyczne walory hutniczo-górniczne. Najbardziej rozpoznawalne obecnie symbole tej przeszłości to: herb miasta, nazwy ulic takie jak „Górnicza”, „Odlewnicza” oraz pomnik ponad dwumetrowego kaloryfera. Dużą część obiektów zabytkowych położonych na terenie gminy stanowią budowle i konstrukcje związane z prowadzoną w przeszłości na tych terenach działalnością wydobywczą, metalurgiczną i przemysłową. Są to głównie dawne wyrobiska górnicze, związane z eksploatacją złóż rudy żelaza, dawne warsztaty i fabryki metalurgiczne oraz fragmenty zabytkowych ciągów technologicznych i konstrukcji transportowych (torowiska, trakty drogowe).

W Furmanowie znajdują się pozostałości zespołu wielkopieczowego z lat 1830-1887, położonego nad rzeką Czarną Konecką. Obejmują one m.in. trzy parterowe, ceglane budynki fabryczne, dawne ogrodzenie, fragmenty systemu hydroenergetycznego piętrzącego i doprowadzającego wodę do zakładu oraz czterokondygnacyjna wieża gichtociągowa, służąca do wsypywania wsadu do wielkiego pieca.

W Czarnieckiej Górze znajdują się pozostałości i zabudowania dawnych kopalni rudy żelaza „Stanisław” i „Edward”, wchodzących w skład Centralnego Okręgu Przemysłowego (1935-1939). Pierwsza z nich eksploatowana była do lat 70-tych XX wieku i była kopalnią podziemną. Obok szybu centralnego o głębokości 70 m kopalnia posiadała 20 szypów pośrednich i wentylacyjnych. Wydobywana tu ruda zawierała około 24% zawartości żelaza, stąd jej wydobycie z czasem stało się nieopłacalne i kopalnia została zamknięta. Podobnie w przypadku kopalni „Edward”, która w 1947 roku przeszła gruntowną modernizację, dzięki której rudę żelaza wydobywano tu do 1965 roku. Do dzisiejszych czasów zachowały się niektóre zabudowania fabryczne kopalni „Edward”, w tym ruiny głównego budynku kopalni, hałdy pokopalniane, zalane wodą szyby o głębokości do 90 m oraz resztki szlaku kolejki wąskotorowej, którą transportowano do pobliskiego Stąporkowa wydobytą rudę.

Pozostałości dawnej kopalni żelaza znajdują się również w Niekłaniu Wielkim, gdzie od II połowy XIX wieku do 1939 roku funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Piekło”. Wydobywaną tu rudę wytapiano w zespole wielopieczowym w pobliskim Furmanowie. Do dziś zachowały się fragmenty murowanej rampy oraz fundamenty obiektów kopalnianych. Na południe od Smarkowa w latach 1951-1971 czynna była kopalnia rudy żelaza „Stara Góra”, po której pozostały dziś dwie duże hałdy i dom pracowniczy. Na południe od kompleksu wydobywczego „Starej Góry” widoczne są pozostałości po kopalni rud żelaza „Jan” oraz ruiny innego wyrobiska pokopalnianego. W okolicach Niekłania znajdują się także pozostałości kopalni rud żelaza, których właścicielami byli Platerowie. Były to kopalnie „Cezary”, „Dęby” i „Markowy lasek”. Na północ od Wielkiej Wsi znajdują się pozostałości kopalni rudy

żelaza „Grzmiące” zaś w okolicach Topolowej Góry między Huciskiem a Mokrą kolejne bezimienne wyrobisko górnicze.

Gmina Stąporków oferuje wiele atrakcji turystycznych w postaci rezerwatów przyrody, oznakowanych szlaków turystycznych i bazy noclegowej. Dotychczasowa oferta turystyczna nie wykorzystuje jednak potencjału związanego z przemysłową historią miasta i gminy. Uzupełnieniem tego mógłby stać się nowy, turystyczny szlak górniczy, który przyczyniłby się do rozwoju turystyki na tym terenie.

W granicach obszaru Gminy Stąporków znajdują się również obiekty dziedzictwa kulturowego świadczące o historii, które zostały objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Według Rejestru Zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na dzień 31 marca 2021 roku), do zabytków nieruchomych gminy zalicza się:

- w miejscowości Czarniecka Góra:
 - willa „Halinówka” (nr 59), drewn., 1930, nr rej.: A.501 z 13.04.1989;
- w miejscowości Niekłan:
 - kościół par. pw. św. Wawrzyńca, 1835, 1881, nr rej.: A.502 z 21.03.1957;
 - park, XVIII/XIX, nr rej.: A.503 z 20.12.1957;
- w miejscowości Odrowąż:
 - kościół par. pw. św. Jacka i Katarzyny, 1660-82, nr rej.: A.504 z 14.06.1949, 21.03.1957 i z 15.02.1967.

Jednym z zabytkowych obiektów położonych na obszarze gminy jest Kościół parafialny pw. św. Jacka i Katarzyny w Odrowążu, wzniesiony w XVI wieku na miejscu starej świątyni pochodzącej z I połowy XIII wieku. Obok niej w 1858 roku wybudowano dzwonnice, w której zawieszono trzy dzwony, przy czym dwa z nich pochodzą z XVI wieku. Mniejszy ozdobiony został napisem o treści „O Rex Gloriam Christe veni cum pace - 1529”, zaś drugi ufundowany w 1562 roku przez Feliksa Budzyńskiego zawiera inskrypcję o treści „Christus Rex fortis venit in pace et Deus Homo factus es”. Z tego samego okresu pochodzi kamienna chrzcielnica w stylu renesansowym, ozdobiona herbami właścicieli Odrowąża. Trzeci z dzwonów pochodzi z 1828 roku. W 1856 roku do kamiennej świątyni dobudowano kaplice i kruchtę od frontu. Dziś jest to świątynia orientowana z prezbiterium od strony wschodniej, trójnawowa, bazylikowa, zbudowana z kamienia, kryta dwuspadzistym dachem z sygnaturką.

Równie okazałą świątynią o charakterze zabytkowym jest pochodzący z I połowy XIX wieku Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca w Niekłaniu. Został on ufundowany przez hrabiego Onufrego Małachowskiego w 1835 roku, jako budowla kamienna. W 1881 roku kościół został gruntownie przebudowany w stylu neogotyckim na planie krzyża łacińskiego. Do jego boków dobudowano dwie kaplice boczne zaś w ołtarzu głównym umieszczono obraz Matki Boskiej Nieustającej Pomocy oraz figury świętego Zygmunta i Ludwika. Jednocześnie za kościołem urządzono cmentarz parafialny.

Inny charakter posiada zabytkowa willa „Halinówka”. Została ona wzniesiona w 1930 roku w Czarnieckiej Górze, w której w okresie międzywojennym funkcjonowało osiedle letniskowe. Była ona wykorzystywana jako pensjonat i budynek mieszkalny, z którego korzystali turyści i kuracjusze odwiedzający w okresie międzywojennym uzdrowisko Czarniecka Góra. Willa to budynek drewniany, posadowiony na kamiennych fundamentach, o czterospadowym dachu z czterema lukarnami oraz zabudowaną i przeszkloną werandą. Innym obiektem zabytkowym związanym z terenem Gminy Stąporków jest dawny młyn wodny z miejscowości Piasek Wielki, który w drugiej połowie XX wieku przeniesiono do Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni.

7. System zarządzania gminą

Od przyjętego systemu zarządzania gminą w dużej mierze zależy to, w jakim kierunku i w jakim tempie rozwijać się będzie jednostka. Wsparcie władz samorządowych stanowi kluczową rolę w rozwoju przedsiębiorczości, stymulowaniu społeczeństwa do działania pro-społecznego czy dbaniu o wspólne środowisko.

7.1. Jednostki organizacyjne

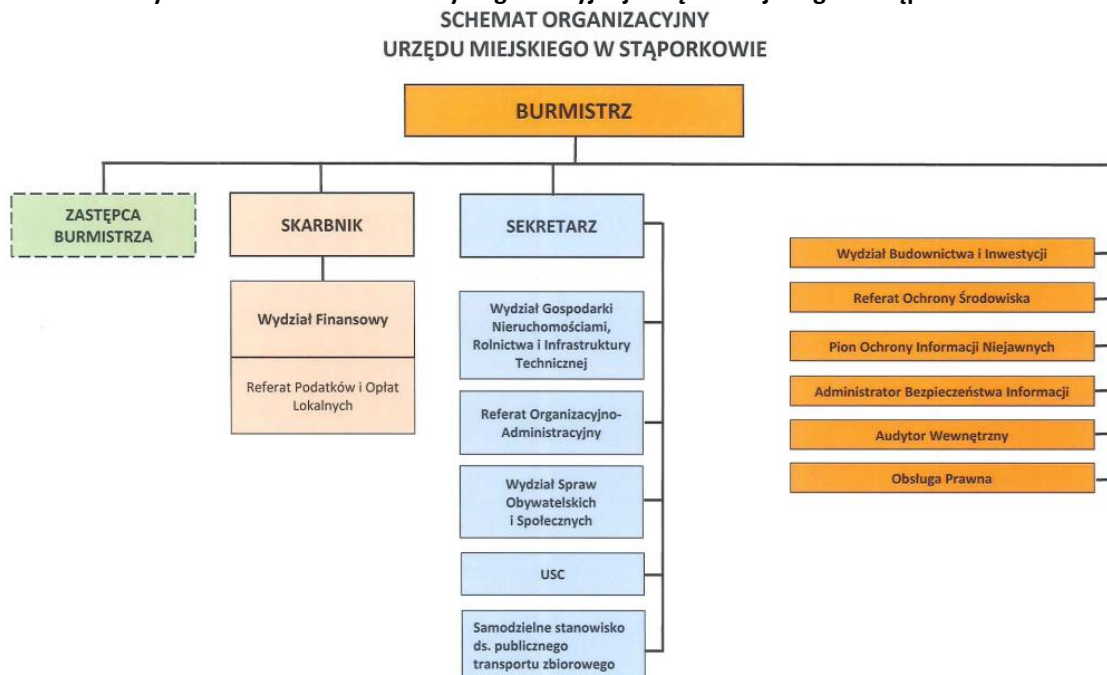
Siedzibą władz Gminy Stąporków jest Miasto Stąporków. W Urzędzie Miejskim w Stąporkowie siedzibę mają władze i jednostki organizacyjne.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Stąporkowie, w ramach struktury urzędu wyodrębnione są następujące komórki organizacyjne:

- Kierownictwo Urzędu,
- Wydział Finansowy (Znak – FN),
- Referat Podatków i Opłat Lokalnych (Znak – FPO),
- Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Rolnictwa i Infrastruktury Technicznej (Znak – NRI),
- Wydział Budownictwa i Inwestycji (Znak – BIN),
- Referat Organizacyjno-Administracyjny (Znak – ORA),
- Referat Ochrony Środowiska (Znak – OŚ),
- Wydział Spraw Obywatelskich i Społecznych (Znak – SOS),
- Urząd Stanu Cywilnego (Znak – USC),
- Pion Ochrony Informacji Niejawnych (Znak – OIN),
- Samodzielne stanowiska:
 - o Inspektor Ochrony Danych Osobowych (Znak – IODO),
 - o Audytor wewnętrzny (Znak – AW),
 - o Obsługa Prawna (Znak – OP),
 - o Samodzielne stanowisko ds. publicznego transportu zbiorowego (Znak – TZ).

Powyższa struktura organizacyjna została przedstawiona na Schemacie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Stąporkowie (Rysunek 2).

Rysunek 2 Schemat Struktury Organizacyjnej Urzędu miejskiego w Stąporkowie

Źródło: Zarządzenie Nr 0050.127.2020 Burmistrza Stąporkowa z dnia 7 września 2020 roku w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Stąporkowie

Do podległych urzędowi jednostek należą:

- szkoły i przedszkola:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Stąporkowie,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ppor. Karola Niedzielskiego „Dobosza” w Niektaniu Wielkim,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Stąporkowie,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej,
 - Publiczne Przedszkole w Stąporkowie
- pozostałe jednostki:
 - Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Centrum Usług Wspólnych,
 - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
 - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
 - Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Sportu.

Organem powołanym jako stanowiący i kontrolny gminy jest Rada Miejska w Stąporkowie oraz powołane w niej komisje – rewizyjna, finansów i rozwoju gospodarczego, spraw społecznych oraz skarg, wniosków i petycji.

Władze gminy w swojej bieżącej działalności wspomagają się korzystając z witryny staporkow.pl oraz bip.staporkow.pl, gdzie mieszkańcy mogą zapoznać się z bieżącymi sprawami, aktualnie realizowanymi zadaniami, działającymi jednostkami czy pobrać dokumenty niezbędne do załatwienia spraw. Na stronie publikowane są dokumenty strategiczne, z którymi zainteresowani mieszkańcy mogą się zapoznać oraz wziąć udział w konsultacjach przy ich opracowywaniu oraz

sprawozdania i analizy z działalności. Do aktualnych dokumentów strategicznych, przyjętych uchwałami Rady Miejskiej należą m.in.:

- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Stąporków na lata 2017-2021,
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Dla Części Terenu Sołectwa Czarniecka Góra Wraz Z Prognozą Oddziaływania na Środowisko,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Stąporków,
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Stąporków na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.

Opracowywanie dokumentów strategicznych pozwala na opracowanie celów i kierunków rozwoju gminy jako jednostki oraz służą ujednoczeniu działań wszystkich jednostek. Są instrumentem zarządczym dla władz oraz informacyjnym dla mieszkańców.

7.2. Inwestycje i ich finansowanie

W Gminie Stąporków na przestrzeni lat 2014-2020, tj. w przedziale czasu dla perspektywy czasowej Funduszy Europejskich na lata 2014-2020 przeprowadzono wiele inwestycji, które pozwalają na optymalizację stanu finansów gminnych oraz są krokiem w przyszłość związaną z dbałością o środowisko czy pozwalających na poprawę standardów edukacji i rozwoju społecznego w zakresie infrastrukturalnym jak i umiejętności „miękkich”. W tabeli 12 przedstawiono 11 projektów inwestycyjnych realizowanych przez Gminę Stąporków w latach 2014-2020, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, ministerialnych oraz własnych.

Tabela 12 Projekty inwestycyjne realizowalne przez Gminę Stąporków w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Wartość projektu (brutto) zł	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
1.	Głęboka termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Stąporków	4 109 250,42	3 016 615,33	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 3.3. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Stąporków	4 085 947,60	2 657 526,90	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa
3.	Przebudowa i adaptacja budynku użyteczności publicznej - szkoły podstawowej na budynek mieszkaniowy, wielofunkcyjny - mieszkania socjalne w Hucisku, Gmina Stąporków	1 178 100,46	1 001 385,39	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 7.3 Infrastruktura zdrowotna i społeczna
4.	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Stąporkowie	17 644 846,00	10 562 725,94	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa
5.	Lepsze Jutro	409 511,73	348 084,97	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych

6.	TIK? TAK!	318 786,25	270 968,31	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego
7.	Naucz mnie uczyć się a osiągnę sukces	283 696,25	241 141,81	RPOWŚ na lata 2014–2020, Działanie 8.3. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego
8.	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Krasnej	380 000,00	236 272,00	Europejski Fundusz Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
9.	Przebudowa drogi 386081T – ulica Tadeusza Kościuszki w Stąporkowie	3 700 000,00	1 261 369,00	Fundusz Dróg Samorządowych
10.	Przebudowa drogi gminnej we Włochowie	320 000,00	216 532,00	Fundusz Dróg Samorządowych
11.	Szkolne pracownie Informatyczne Beneficjent Realizujący Projekt: Województwo Świętokrzyskie (Partner Wiodący), Gmina Stąporków (Partner)	4 670 853,82 ¹⁰	3 503 140,37 ¹¹	RPOWŚ na lata 2014-2020, Działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej
12.	Przebudowa drogi gminnej w Lelitkowie w ramach inwestycji	71 000,00	-	Inwestycja gminna

Źródło: Serwis Mapa dotacji UE Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, [mapadotacji.gov.pl./Raport o stanie Gminy Stąporków za 2019 rok](http://mapadotacji.gov.pl/)

Organem odpowiedzialnym za sprawy związane z planowaniem, przygotowaniem, wykonaniem i rozliczeniem zadań inwestycyjnych zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Stąporkowie odpowiedzialny jest Wydział Budownictwa i Inwestycji. Dodatkowo, ramach prowadzonych działań w zakresie zadań wydziału jest m.in. prowadzenie spraw związanych z planowaniem przestrzennym oraz pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych.

7.3. Podsumowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 – stan wykonania do roku 2019

Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 zakładał 3 obszary, 18 celów operacyjnych oraz zadania przypisane do każdego celu. W tabeli 13 przedstawiono założenia wraz z odniesieniem do stanu realizacji. Analiza stanu realizacji założonych zadań pozwoli na określenie lub korektę założeń na kolejne lata z uwzględnieniem wejścia kraju w etap realizacji kolejnej perspektywy finansowej Funduszy Europejskich.

¹¹ Wartość projektu Lidera, obejmująca 49 gmin województwa świętokrzyskiego, <https://e-pracownie.e-swietokrzyskie.pl/index.php>

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

Tabela 13 Podsumowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 – stan na 01.07.2021 r.

CEL OPERACYJNY	ZADANIA	Stan realizacji
OBSZAR I INFRASTRUKTURA		
Cel STRATEGICZNY Rozwój infrastruktury technicznej		
1. Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej.	1.1 Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Stąporkowie.	Rozbudowano i zmodernizowano oczyszczalnię ścieków w Stąporkowie. Pozyskano na ten cel 10,5 mln zł ze środków unijnych.
	1.2 Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji w aglomeracji	Budowa rozpoczęta w 2019 r.
	1.3 Budowa sieci kanalizacji poza aglomeracją.	Budowa rozpoczęta w 2019 r. W 2021r. opracowano i złożono wnioski o wsparcie finansowe na budowę kanalizacji sanitarnej w Stąporkowie przy ul. Lipowej, ul. Spacerowej, ul. Gutów, ul. Wspólnej i ul. Prusa wraz z dwoma pompowniami ścieków.
	1.4 Budowa lokalnych/przydomowych oczyszczalni ścieków-w warunkach uzasadnionych ekonomicznie i technologicznie.	Realizowane indywidualnie przez mieszkańców w latach 2017-2019.
	1.5 Budowa, usprawnienie i uzupełnienie sieci wodociągowej, ze szczególnym uwzględnieniem przebudowy sieci wodociągowej w Stąporkowie (ul. Kościuszki, Konecka) oraz budowy sieci wodociągowej we wsiach: Piasek, Bień, Włochów, Wąglów, Wielka Wieś (ul. Mokra), Furmanów, Stąporków (ul. Niekłańska, Polna), Smarków, Niekłań (ul. Szkolna), Pardołów, Stara Góra.	Dobudowa brakujących przyłączy w miejscowościach: Piasek, Bień, Włochów, Wąglów, Wielka Wieś (ul. Mokra), Furmanów, Stąporków (ul. Niekłańska), Smarków, Niekłań (ul. Szkolna), Stąporków ul. Kościuszki przebudowa sieci realizowana w latach 2019-2020.
	1.6 Budowa/modernizacja stacji uzdatniania wody	Modernizacja ujęć wody: Gosań, Smarków, Pardołów, Odrowąż, Czarniecka Góra – realizowana przez ZGKiM w latach 2019-2020.
2. Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna	2.1 Budowa, rozbudowa, przebudowa, remont sieci dróg w gminie, ze szczególnym uwzględnieniem dróg: Grzybów Stary przez wieś i rozbudowa na odcinku drogi w Czarnieckiej Górze, Luta I - Luta II, Gustawów - Luta I - Luta II - Luta III, Stąporków – Błaszków - Wólka Plebańska, Miła -	Zadania zrealizowane w latach 2017-2021: Grzybów Stary przez wieś, Luta I- Luta II, Gustawów – Luta I – Luta II – Luta III, Stąporków ul. 1000- lecia droga do cmentarza, Miła – Błaszków, Niekłań Wielki ul. Górna, Lelitków przez wieś, Włochów Nowy – Włochów Wólka Plebańska w kierunku Odrowąży,. Uwagi:

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.	Błaszków, Lelitków - przez wieś, Grzybów Nowy - przez wieś, Wąglów - Błaszków, Włochów Nowy - Włochów, Wólka Plebańska w kierunku Odrowąża, Wielka Wieś- ul. Łąkowa, ul. Mokra, Niektań Wielki - Wielka Wieś- ul. Niektańska, Niektań Wielki - ul. Górna, Kamienna Wola - Lasek, Stąporków (ul. 1000 Lecia, Polna, Henryka Sienkiewicza, Władysława Reymonta, Rzeczna, Tadeusza Kościuszki, Górna oraz droga na Cmentarz).	rozbudowa drogi w Czarnieckiej Górze, Niektań Wielki – Wielka Wieś ul. Niektańska – w trakcie opracowania projektu budowlanego., przebudowa drogi gminnej nr 386081T Stąporków, ul. T. Kościuszki (910 m), przebudowa chodnika przy drodze gminnej nr 386081T - ul. T. Kościuszki (910 m), remont drogi powiatowej przez wieś Gustawów 1438m; przebudowa: - Kozia Wola – Smarków długość 700m, - we wsi Piasek – długość 200m, - Stąporków – Mniów długość 3 485m, Pozostałe odcinki dróg zrealizowane będą w latach następnych. W 2021 r. regulowany jest stan prawny dróg: Kamienna Wola- Lasek.
	2.2 Budowa, rozbudowa, przebudowa i remont dróg wewnętrznych we wsi: Wólka Zychowa, Nadziejów, Wólka Plebańska.	Droga wewnętrzna w Wólce Zychowej – realizacja w 2017 r., droga wewnętrzna w Nadziejowie - realizacja w 2016 r.
	2.3 Budowa, rozbudowa, przebudowa, remont infrastruktury drogowej w gminie.	Zgodnie z budżetem gminy.
	2.4 Budowa, modernizacja i przebudowa chodników oraz poboczy, w szczególności na obszarach wiejskich.	Inwestycja planowana – gmina jest zainteresowana pozyskaniem środków, głównie z budżetu powiatu koneckiego.
	2.5 Lobbowanie i współpraca w zakresie zwiększenia zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy - budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych oraz krajowych.	Współfinansowanie dróg powiatowych: - Czarniecka Góra – Kozia Wola – Smarków – Piasek - Niektań Wielki – Niektań Mały – Wąglów - Stąporków – Hucisko – Krasna - Mniów - Odrowąż – Pardołów – Włochów – Gosań. W 2021r. zabezpieczono 2,8 mln zł na remont 16 km dróg powiatowych.
	2.6 Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym ze szczególnym uwzględnieniem ruchu pieszego przy szkołach i przedszkolach (sygnalizacja świetlna przy Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie).	Sygnalizacja świetlna przy SP nr 2, Sygnalizacja świetlna ul. Piłsudskiego droga krajowa.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

	2.7 Współpraca w zakresie dostosowania rozkładu jazdy do potrzeb mieszkańców gminy.	Gmina na bieżąco w każdym roku działalności zwraca się z prośbą do przewoźników o dostosowywanie rozkładów jazdy do potrzeb lokalnej społeczności.
3. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej.	3.1 Budowa, modernizacja i remont chodników, parkingów i mostów.	Zadanie realizowane w okresie 2017-2019.
	3.2 Budowa nowego i modernizacja dotychczasowego oświetlenia.	Zadanie realizowane w okresie 2017-2019.
4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej.	4.1 Tworzenie warunków do budowy i rozbudowy oraz wykorzystania istniejących sieci informatycznych w tym szerokopasmowych.	Utworzono przyłączy światłowodowe w budynku.
	4.2 Informatyzacja obiektów samorządowych oraz użyteczności publicznej.	Wymieniono 6 komputerów.
	4.3 Zwiększenie dostępności do e-administracji oraz e-usług.	Przystosowano urząd do wydawania e-dowodów.
5. Rozbudowa i poprawa funkcjonowania infrastruktury energetycznej.	5.1 Budowa i modernizacja sieci energetycznej w Gminie Stąporków.	Stopień zelektryfikowania gminy Stąporków określa się na poziomie 100% - dostęp do energii elektrycznej jest powszechny dla każdego mieszkańca.
	5.2 Budowa/rozbudowa/modernizacja oświetlenia ulicznego, ze szczególnym uwzględnieniem oświetlenia w: Błotnicy, Furmanowie, Gosaniu, Kamiennej Woli, Lelitkowie, Modrzewinie, Nadziejowie, Niekłaniu Małym, Niekłaniu Wielkim, Bokowie, Odrowążu, Od Krasnej do Gustawowa, Gustawowie, Stąporkowie	Budowa oświetlenia ulicznego w: Błotnicy, Kamiennej Woli, Modrzewinie, Niekłaniu Małym, Niekłaniu Wielkim – w 2018 r. i Furmanowie – w 2019 r.
6. Ochrona środowiska oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	6.1 Opracowanie programu ochrony środowiska dla Gminy Stąporków oraz realizacja jego zapisów.	Uchwałą Nr XXXII/201/2017 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 28 marca 2017 roku w przyjęto Program Ochrony Środowiska dla gminy Stąporków na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku wraz prognozą oddziaływania na środowisko.
	6.2 Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest w Gminie Stąporków na lata 2008-2018.	Program był realizowany, w latach 2017-2019 odebrano i zutylizowano następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

		2017 r. – 9 950 m ² , 2018 r. – 16 723 m ² , 2019 r. – 15 734,714 m ² .
	6.3 W przypadku konieczności kontynuowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest w Gminie Stąporków po roku 2018 - opracowanie i realizacja nowego programu.	Przygotowano aktualizację programu, która została przyjęta w 2020 roku.
	6.4 Zabezpieczenie cennych przyrodniczo terenów, ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatów przyrody, tj. „Skałki Piekło pod Niekłaniem”, „Gagaty Sołtykowskie”, „Górna Krasna” przy współpracy z nadleśnictwem.	W styczniu 2017 r. ustanowiono nowy pomnik przyrody – dąb bezszypułkowy w Niekłaniu Wielkim, na wniosek nadleśnictwa – uchwała Rady Miejskiej w Stąporkowie Nr XXVII/183/2016. W 2019 r. wykonano pielęgnację alei grabowej w Niekłaniu Wielkim i pomnika przyrody – dęba w Furmanowie. Wnioskowano do Ministerstwa Środowiska i Lasów Państwowych o powiększenie parkingu przy rezerwacie.
	6.5. Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii poprzez edukację, propagowanie korzyści wynikających z instalowania odnawialnych źródeł energii oraz pomoc mieszkańcom Gminy Stąporków i przedsiębiorcom w pozyskaniu środków na sfinansowanie inwestycji.	Wspieranie działań przedsiębiorców realizujących inwestycje w OZE – efektem jest farma fotowoltaiczna w miejscowości Mokra o pow. 2,5 ha.
	6.6. Wsparcie inwestorów w realizacji inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii.	
	6.7. Wsparcie mieszkańców Gminy Stąporków (edukacja, pomoc w pozyskaniu środków) w wymianie tradycyjnych źródeł ciepła na źródła niskoemisyjne oraz wykorzystujące OZE.	W trakcie realizacji. Informowanie petentów o możliwości skorzystania z dofinansowań na OZE w WFOŚiGW w Kielcach.
	6.8. Wsparcie informacyjno-promocyjne (szkolenia, informacje na stronie www.staporkow.pl) z zakresu EWE, OZE.	
	6.9. Działania prewencyjne i zwalczające niebezpieczne, inwazyjne gatunki tj. Barszcz Sosnowskiego.	Nie stwierdzono występowania gatunków inwazyjnych.
7. Zwiększenie atrakcyjności,	7.1 Budowa, modernizacja, wyposażenie budynków pełniących funkcje kulturalne (np. dom kultury).	Zadanie realizowane w 2020 r. (remont budynku MGOKiS).

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

jakości oraz dostępu do usług wypoczynkowo-rekreacyjnych poprzez budowę, rozbudowę, remont obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc publicznych	7.2 Przebudowa/remont Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Stąporkowie oraz rewitalizacja placu przy MGOKiS	Remont budynku w 2020 r., remont placu przy MGOKiS wykonany.
	7.3 Oczyszczenie zbiorników wodnych.	Realizowane cyklicznie w każdym roku (wykaszenie trawy wokół zbiornika w Krasnej w celu oczyszczenia dostępu do zbiornika wodnego).
	7.4 Zagospodarowanie terenu wokół zbiorników wodnych w gminie ze szczególnym uwzględnieniem terenu wokół zbiornika wodnego „Miła”. Przygotowanie miejsc przeznaczonych na kąpieliska	W 2017 r. na terenie wokół zbiornika wodnego „Miła” wykonano drogę pieszko-rowerową o dł. 681,50 m i chodnik o dł. 151,83 m.
	7.5 Przebudowa/rozbudowa/remont szkół, przedszkoli, ośrodków zdrowia należących do Gminy Stąporków.	W 2017 r. przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Hucisku na lokal wielofunkcyjny – mieszkania socjalne, modernizacja łazienek w PSP w Krasnej, utwardzenie działki przy ZSP w Niekłaniu Wielkim, realizacja elewacji budynku PSP nr 2 w Stąporkowie wraz z modernizacją pomieszczeń, modernizacja łazienek w budynku PSP w Stąporkowie, przebudowa Publicznego Przedszkola w Stąporkowie. W 2018 r. przebudowa Ośrodka Zdrowia w Krasnej, remont łazienek w Szkole Podstawowej w Niekłaniu Wielkim, przebudowa schodów w PSP 2 w Stąporkowie, utwardzenie terenu przy PSP 1 w Stąporkowie. W 2019 r. głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: PSP NR 1 i PSP NR 2 w Stąporkowie, utwardzenie terenu przy PSP nr 1 w Stąporkowie.
	7.6 Budowa/przebudowa/remont świetlic, ze szczególnym uwzględnieniem świetlicy w: Błaszkwie, Komorowie, Mokrej, Świerczowie.	W 2018 r. budowa świetlicy w Komorowie. W 2019 r. przebudowa budynku użyteczności publicznej w Krasnej z dostosowaniem go do pełnienia funkcji świetlicy wiejskiej.
	7.7 Doposażenie istniejących i nowopowstałych świetlic.	W 2018 r. doposażenie świetlicy w Komorowie.
	7.8 Uruchomienie bawialni w Stąporkowie/ świetlicy dla dzieci niepełnosprawnych	W 2017 r. powstała placówka wsparcia dziennego w Stąporkowie.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

	7.9 Budowa/przebudowa/remont remiz strażackich w Gminie Stąporków wraz z ich wyposażeniem.	<p>W 2018 r. przebudowa remizy OSP w Odrowążu.</p> <p>W 2019 r. wykonanie kotłowni przy MOSP w Stąporkowie.</p> <p>W 2020: Przebudowa remizy w Koziej Woli; ograniczenie niskiej emisji poprzez termomodernizację remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Stąporkowie.</p> <p>W 2021 rozpoczęto budowę remizy w Czarnej. Podjęto uchwałę o przejęcie terenu działki od OSP Mokra pod budowę remizy-świetlicy.</p>
	7.10. Budowa/przebudowa/remont placów zabaw ze szczególnym uwzględnieniem placu zabaw w: Koziej Woli, Krasnej, Modrzewinie, Niekłaniu Wielkim, Wólce Zychowej, Stąporkowie.	<p>W 2017 r. postawione 2 zabawki dla osób niepełnosprawnych w parku i Publiczne przedszkole przebudowało swój plac zabaw.</p> <p>W 2018 r. budowa placów zabaw w: Koziej Woli, Stąporkowie, Smarkowie, Krasnej, Świerczowie, Niekłaniu Wielkim, Mokrej, Czarnej.</p> <p>Opracowano projekt na Wólkę Zychową - ważny do stycznia 2021 r.</p> <p>W 2020 r. budowa placu zabaw w Wólce Zychowej.</p>
	7.11 Wybudowanie/doposażenie miejsc rekreacji i integracji społecznej (mała architektura, street workout, siłownie, wiaty, utwardzenie terenu).	<p>W 2017 r. utwardzenie terenu przy MGOKiS w Stąporkowie.</p> <p>W 2018 r. utwardzenie placu przy kościele w Odrowążu, budowa dwóch altan w Lelitkowie.</p> <p>W 2020 r. budowa altany i ogrodzenia na działce gminnej w Furmanowie; dobudowa ogrodzenia przy remizie w Mokrej; utwardzenie działki gminnej w Odrowążu przy szkole.</p>
	7.12 Budowa/modernizacja targowiska w Stąporkowie.	<p>W 2018 r. utwardzenie placu targowego kamieniem i budowa chodnika.</p>
8. Rozwój gospodarki przestrzennej.	8.1 Tworzenie i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego.	<p>W 2017 r. ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Stąporków.</p> <p>W latach 2017-2019 prace nad MPZP części miasta Stąporków w rejonie ulicy Kochanowskiego - uchwalony 26.04.2019 r. przez Radę Miejską w Stąporkowie, prace nad MPZP części</p>

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

		<p>miasta Stąporków w rejonie ulic Żeromskiego i Słowackiego - uchwalony 27.05.2019 r. przez Radę Miejską w Stąporkowie. W latach 2018-2019 prace nad MPZP części sołectwa Czarniecka Góra - „Poręba”, uchwalony 18.10.2019 r. przez Radę Miejską w Stąporkowie. W 2020 r. Uchwalenie jednego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenu sołectwa Czarna. W 2021 r. rozpoczęto pracę związane z planem zagospodarowania przestrzennego dla części Stąporkowa przy ul. Staszica.</p>
	8.2 Ukształtowanie przestrzeni publicznej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego.	Realizowane na bieżąco.

OBSZAR II GOSPODARKA		
Cel STRATEGICZNY I Rozwój turystyki w gminie Stąporków		
1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki	1.1 Budowa/rozbudowa/modernizacja i wyposażenie infrastruktury turystycznej, w tym: obiektów noclegowych, gastronomicznych, rekreacyjnych i innej infrastruktury turystycznej (ścieżki, trasy i szlaki turystyczne) wraz z infrastrukturą dodatkową tj. systemy oznakowania i miejsca postojów.	Utworzenie 3 tras nordic walking: zielona - pętla o długości 4,9 km, czerwona - pętla o długości 10,3 km, czarna - pętla o długości 14,3 km. Włączenie się w prace nad poprowadzeniem przez teren Gminy Stąporków szlaku rowerowego EuroVelo 11.
	1.2 Budowa ścieżek rowerowych.	W 2017 r. realizacja drogi pieszo-rowerowej przy zbiorniku „Miła” o dł. 681,50 m.
	1.3 Rozwój i rozbudowa zaplecza służącego do rozwoju aktywnych form turystyki oraz zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego.	Budowa ścieżki rowerowej o dł. 680 m, budowa i konserwacja altan oraz wiat wypoczynkowych, zabezpieczenie atrakcji turystycznych.
	1.4. Wspieranie rozwoju oferty usługowej (obiekty gastronomiczne, noclegowe i sportowo-kulturalne).	Bieżąca aktualizacja baz noclegowych, agroturystycznych wraz z zapytaniem o pożądane formy wsparcia.
	1.5 Budowa i utrzymanie miejsc rekreacji i wypoczynku (wiaty, ogniska, place zabaw i inne).	Jak w pkt I.7. W 2017 r. postawiono 2 zabawki dla osób niepełnosprawnych w parku. W 2018 r. zrealizowano place zabaw w: Koziej Woli, Stąporkowie, Smarkowie, Krasnej, Świerczowie, Niekłaniu Wielkim, Mokrej, Czarnej. W 2020 r. budowa altany i ogrodzenia na działce gminnej w Furmanowie; dobudowa ogrodzenia przy remizie w Mokrej; budowa placu zabaw w Wólce Zychowej.
	1.6 Poprawa oznakowania atrakcji turystycznych.	Budowa przez Nadleśnictwo Stąporków nowego zabezpieczenia tropów dinozaurów w rezerwacie Gagaty Sołtykowskie. Rozstawienie tablic z oznaczeniami szlaków nordic walking.
2. Stworzenie warunków do	2.1 Wspieranie rozwoju branży usługowej, działającej na rzecz turystów i mieszkańców gminy, w tym m.in. wprowadzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców.	Aktualizacja bazy agroturystycznej wraz z badaniem zapotrzebowania form wsparcia.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

rozwoju przedsiębiorczości związanej z turystyką.	2.2 Wsparcie dla rozwoju agroturystyki (promowanie przez gminę lokalnych ośrodków agroturystycznych).	Promowanie walorów turystycznych wraz z możliwością korzystania z agroturystyki podczas wydarzeń kulturalnych i społecznych (m.in. Kuźnice Koneckie, Biegun Ciepła – Dni Stąporkowa).
	2.3 Wsparcie dla lokalnych twórców w promowaniu wytwarzanych przez nich dzieł oraz budowanie na tej podstawie produktów charakterystycznych dla gminy.	Opieka MGOKiS w Stąporkowie nad lokalnymi twórcami, organizacja w MGOKiS specjalnych sekcji dla twórców, przeglądy artystyczne, przeglądy rękodzieła.
3. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego w tym ochrona zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego.	3.1 Zabezpieczenie i renowacja zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych wraz z ich otoczeniem.	Zabezpieczenie i renowacja 2 zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych wraz z ich otoczeniem.
	3.2 Udzielanie dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.	Udzielenie 2 dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.
	3.3 Informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwości pozyskania środków finansowych na remonty i odnowę zabytków.	Na bieżąco (w momencie pojawienia się możliwości pozyskania środków zewnętrznych z przeznaczeniem na ten cel).
	3.4 Rozbudowa/przebudowa obiektów publicznej infrastruktury kulturalnej.	W 2020 r. wyremontowano salę widowiskową MGOKiS w ramach realizowanego projektu, wyposażono budynek w nowe fotele, ekran.
	3.5 Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.	Dokonano uporządkowania Alei Grabowej w Niekłaniu Wielkim oraz zabiegi pielęgnacyjne pomnika przyrody – dębu w Furmanowie.
	3.6 Podnoszenie standardu ochrony oraz poprawa bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000 oraz obszarów chronionego krajobrazu w tym: opracowanie planów ochrony, budowa i rozbudowa niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną siedlisk przyrodniczych i gatunków.	Podnoszenie standardu ochrony oraz poprawa bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000.
	3.7 Odnowa/poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego.	Odnowa/poprawa stanu 2 zabytkowych obiektów budowlanych służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

	3.8 Renowacja/zabezpieczenie/piecza nad miejscami pamięci narodowej oraz mogiłami wojennymi.	Realizacja prac przy 3 mogiłach wojennych, 25 miejscami pamięci narodowej.
4. Promocja oferty turystycznej gminy.	4.1 Stworzenie oferty turystycznej Gminy Stąporków.	Oferta turystyczna gminy Stąporków jest tworzona na bieżąco. Ze względu na bogactwo atrakcji turystycznych specjalne oferty przygotowywane są konkretnie pod wydarzenia. Np. obszerna prezentacja gminy przekazana do Urzędu Marszałkowskiego, pokazana i omówiona podczas posiedzenia Zespołu Rowerowego, podejmującego decyzję o przebiegu szlaku EuroVelo 11.
	4.2 Opracowanie strategii rozwoju turystyki i jej realizacja.	Strategia rozwoju turystyki jest jednym z elementów Strategii Rozwoju Gminy na lata 2016-2023 i jest realizowana w oparciu o duży potencjał turystyczny gminy.
	4.3 Rozpowszechnienie oferty turystycznej gminy na forach branżowych.	Stałe miejsce w serwisie „Wirtualne Świętokrzyskie”, które pozwala na bieżące prezentowanie walorów gminy za pośrednictwem Internetu, uczestniczenie w konferencjach, plebiscytach i konkursach traktujących głównie bądź m.in. o tematyce turystycznej.
	4.4 Podjęcie działań zmierzających do przywrócenia Czarnieckiej Górze rangi uzdrowiska.	Współpraca z Urzędem Marszałkowskim w sprawie przekształcenia Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w zakład lecznictwa uzdrowiskowego. Współpraca z dyrekcją ośrodka, włączenie sanatorium w Czarnieckiej Górze do prac nad przebiegiem szlaku rowerowego EuroVelo 11. W 2020 r. Podpisanie umowy na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania inwestycyjnego pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości Czarniecka Góra, Gm. Stąporków”.
	4.5 Wykorzystanie unikatowych walorów gminy do wzmożenia ruchu turystycznego (ślady dinozaurów w Gagatach Sołtykowskich).	Promocja rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie gminy do prezentacji dotyczących Stąporkowa.
	4.6 Rozwój współpracy z organizacjami społecznymi.	Współpraca ze stowarzyszeniami i klubami z terenu całej gminy oraz powiatu na płaszczyźnie sportowej (np. klub Radiator\$),

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

		kulturalnej (Kola Gospodyń Wiejskich, Kluby Seniora), artystycznej (np. zespoły ASUMPT, eMGie).
	4.7 Inicjowanie międzygminnej współpracy w zakresie wspólnej promocji turystycznej.	Współpraca z Gminą Szydłowiec z Mazowsza oraz gminami Busko Zdrój i Solec z województwa świętokrzyskiego w kwestii przebiegu szlaku rowerowego EuroVelo 11.
	4.8 Stworzenie i upowszechnienie kalendarza imprez cyklicznych (tj. hip-hop odlewnia, dni Stąporkowa).	Zadanie realizowane. Kalendarz imprez cyklicznych jest bardzo bogaty i oprócz przedsięwzięć znanych od lat, jak przeglądy rękodzieła czy też konkursy artystyczne, uwzględnia wydarzenia takie jak np. Biegun Ciepła – Dni Stąporkowa czy Plener Artystyczny „wSTĄP-ART.”
	4.9 Organizowanie rajdów pieszych, rowerowych i ich promocja.	W gminie organizowane są różne formy aktywności. Jednymi z przykładów mogą być - tradycyjny Rajd Pieszy z Flagą 2 maja, a także rajdy organizowane trasami szlaków nordic walking, Bieg Niekłański, Rajd rowerowy pn. „Wyścig mjr. Hubala SANTE TOUR”.
	4.10 Rozwój handlu i usług towarzyszących turystyce.	Stałe monitorowanie bazy agroturystycznej, sondowanie potrzeb gospodarzy prowadzących ośrodki, jak również potencjalnych i stałych klientów.
	4.11 Uczestnictwo w krajowych oraz regionalnych targach turystycznych, konkursach, przeglądach	Uczestnictwo zespołów z terenu gminy w licznych przeglądach związanych z promocją sztuki, kultury i zarazem walorów turystycznych.
	4.12 Nawiązanie współpracy z podmiotami branży turystycznej na szczeblu regionalnym, krajowym, międzynarodowym oraz punktami informacji turystycznej w celu efektywnej dystrybucji oferty.	Współpraca z Urzędem Marszałkowskim, Regionalną Organizacją Turystyczną oraz innymi podmiotami czego efektem jest otrzymanie Nagrody Marszałka Województwa Świętokrzyskiego „Wędrowiec Świętokrzyski” w kategorii gmina turystyczna roku 2019.

OBSZAR II GOSPODARKA		
Cel STRATEGICZNY II Wzrost atrakcyjności gminy dla lokalizacji inwestycji oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości jej mieszkańców		
5. Stworzenie atrakcyjnych warunków sprzyjających lokalizacji inwestycji w Gminie Stąporków.	5.1 Tworzenie nowych i rozbudowa istniejących terenów inwestycyjnych, w tym kompleksowe uzbrojenie terenu pod działalność gospodarczą.	Wyznaczono działkę nr 4826/4 o pow. 8,7026ha, położoną w Stąporkowie przy ul. Niekłańskiej. Uzbrojona w energię elektryczną i wodę.
	5.2 Uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych, w tym prace studyjno-koncepcyjne, badania geotechniczne, kompleksowe wyposażenie w media, modernizacja wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej.	Nie przeprowadzono prac studyjno-koncepcyjnych, badań geotechnicznych i nie wyposażono kompleksowo w media ze względu na zły stan terenu.
	5.3 Opracowanie programu działań informacyjno- promujących tereny inwestycyjne gminy.	Działania informacyjno-promocyjne podejmowane są na bieżąco i przedstawiane podczas konferencji samorządowych, a także poprzez udział w inicjatywach związanych z promocją regionu (np. Nagroda Marszałka „Wędrowiec Świętokrzyski”, „Świętokrzyska Victoria”)
	5.4. Promocja posiadanych terenów inwestycyjnych poprzez udział w targach, konferencjach przedsiębiorców i in.	Promocja terenów w trakcie udziału w konkursach oraz przedsięwzięciach, w trakcie których jest możliwość zaprezentowania walorów inwestycyjnych gminy.
	5.5 Wprowadzenie systemu ulg podatkowych.	W latach 2017-2019 zgodnie z uchwałą Nr XXV/164/2016 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie pomocy de minimis w zakresie stawek podatkowych w podatku od nieruchomości oraz przyjęcia „Programu pomocy de minimis dla przedsiębiorców”, którzy prowadzą działalność gospodarczą w nowo wybudowanych budynkach lub ich częściach oraz budowlach, które zostały oddane do użytkowania po dniu 1 stycznia 2016 r.
6. Promocja przedsiębiorczości w gminie.	6.1 Promowanie postaw przedsiębiorczych poprzez warsztaty, szkolenia, doradztwo.	Uruchomienie punktu z pomocą prawną (w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym w Końskich), z której mogą korzystać przedsiębiorcy z terenu Gminy Stąporków. Współpraca z inwestorami przy użyczeniu działek będących w posiadaniu gminy do celów inwestycyjnych.
	6.2. Pomoc w pozyskiwaniu finansowania działalności gospodarczej (środki UE), funduszy pożyczkowych, LGD.	
	6.3 Rozwój infrastruktury technicznej.	

	6.4 Promocja gminy jako atrakcji turystycznej w celu wywołania popytu na usługi związane z obsługą turystyczną.	W 2020 r. budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Stąporków i poza aglomeracją.
OBSZAR III SPOŁECZEŃSTWO		
Cel STRATEGICZNY Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy prowadzące do zmiany kierunku migracji		
1. Zwiększenie dostępu do infrastruktury technicznej.	1.1 Rozbudowa sieci wodociągowej prowadząca do zwodociągowania całej gminy.	Wszystkie miejscowości są zwodociągowane, ilość odbiorców waha się w poszczególnych miejscowościach od 63% do 100%. W 2020 r. przebudowa wodociągu w ul. Kościuszki.
	1.2 Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej i deszczowej	W 2019 r. rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej w Stąporkowie. W 2020 r. budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Stąporków i poza aglomeracją; przebudowa kanalizacji deszczowej w ul. Kościuszki.
	1.3 Budowa, przebudowa, remont dróg gminnych	W latach 2017-2021 zrealizowano zadania: Grzybów Stary przez wieś, Luta I- Luta II, Gustawów – Luta I – Luta II – Luta III, Stąporków ul. 1000-lecia droga do cmentarza, Miła – Błazzków, Niekłań Wielki ul. Górna, Lelitków przez wieś, Włochów Nowy – Włochów Wólka Plebańska w kierunku Odrowąża, Stąporków ul Kościuszki, rozbudowa drogi w Czarnieckiej Górze, Niekłań Wielki – Wielka Wieś. Przebudowano drogę gminną nr 386081T Stąporków, ul. T. Kościuszki (910 m), Błazków-Stąporków w kierunku st. Benzynowej.
	1.4 Rozwój sieci gazowniczej	W 2020 r. projekt rozbudowy sieci gazowniczej w Stąporkowie ul. Kościuszki, w Czarnieckiej Górze – realizowany przez firmy zewnętrzne.
	1.5 Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego	W 2018 r. budowa oświetlenia ulicznego w: Błotnicy, Kamiennej Woli, Modrzewinie, Niekłaniu Małym, Niekłaniu Wielkim. W 2019 r. w Furmanowie.
	1.6 Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej.	Nie powstały nowe stacje paliw, MOP-y, parkingi, restauracje itp.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

2. Rozwój infrastruktury oraz oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, skierowanej do różnych grup odbiorców.	2.1 Rozbudowa, przebudowa i remonty istniejącej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, w tym rozbudowa Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie oraz poprawa wyposażenia budynków związanych z kulturą.	W 2020 r. wyremontowano budynek MGOKiS w ramach realizowanego projektu, wyposażono budynek w nowe fotele. Doposażono siłownię gminy.
	2.2 Budowa nowych boisk, placów zabaw oraz infrastruktury sportowej w miejscowościach położonych na terenie gminy.	Realizacja placów zabaw – w 2017 r. 2 szt., w 2018 r. 8 szt., w 2020 r. 1 szt.
	2.3 Doposażenie istniejących placów zabaw.	Doposażenie 1 placu zabaw.
	2.4 Rozbudowa i budowa nowych ścieżek rowerowych	W 2017 r. przy zbiorniku „Miła”.
	2.5 Zagospodarowanie terenu wokół zalewu na Miłej w celu stworzenia atrakcyjnego miejsca wypoczynkowego w Gminie Stąporków	Częściowo zrealizowano w 2017 r.
	2.6 Odnowa rynku w Odrowążu	Realizacja w 2018 r.
	2.7 Rozbudowa miejsc integracji społecznej powstałych w sołectwach.	W 2018 r. świetlica w Komorowie. W 2019 r. świetlica w Krasnej. W 2020 r. budowa altany i ogrodzenia na działce gminnej w Furmanowie; dobudowa ogrodzenia przy remizie w Mokrej;
	2.8 Informowanie o ofercie kulturalnej i rekreacyjno- sportowej oraz zapewnienie jej dostępności i różnorodności.	Oferta kulturalna jest propagowana z wykorzystaniem wszystkich dostępnych kanałów promocji. W formie elektronicznej informacje znajdują się m.in. na stronie internetowej MGOKiS, Urzędu Miejskiego, fanpage’u Gminy Stąporków i płytach z filmami promującymi gminę. W formie bezpośredniej oferta kulturalna jest przedstawiana w folderach podczas konferencji związanych z tematyką turystyczną, kulturalną, artystyczną.
	2.9 Inicjowanie powstania nowych oraz wspieranie działalności istniejących klubów sportowych oraz stowarzyszeń aktywizujących lokalną społeczność	Współpraca z lokalnymi klubami sportowymi (np. Radiator\$), z Kołami Gospodyń Wiejskich, Klubami Seniora, sołectwami.
	2.10 Organizowanie i promowanie cyklicznych imprez, tj. hiphop - odlewnia czy Dni Stąporkowa.	Organizowanie cyklicznych imprez co roku odbywa się w porozumieniu z MGOKiS. Inicjowane są liczne przedsięwzięcia mające na celu aktywizację społeczną np. Miejska Liga Futsalu.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

	<p>2.11 Inspirowanie działań mających na celu poszerzenie zakresu działalności i oferty Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, biblioteki oraz świetlic.</p>	<p>Współpraca w MGOKiS realizowana jest w oparciu o wysokie standardy partycypowania w projektach. Oprócz inicjatyw samego MGOKiS do udanych i niezwykle potrzebnych lokalnej społeczności przedsięwzięć zaliczyć należy współpracę przy organizacji m.in. Biegu Niekłańskiego, Memoriału im. Martyzny Młynarczyk oraz obchodów Niekłańskiego Października.</p>
	<p>2.12 Inicjowanie międzygminnej współpracy na rzecz rozwoju kultury.</p>	<p>Udział w konkursach organizowanych cyklicznie przez gminy zarówno z terenu województwa świętokrzyskiego, jak też całej Polski – np. Skarżyski Przegląd Pieśni Patriotycznej.</p>
<p>3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Stąporków w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.</p>	<p>3.1 Wsparcie straży pożarnej w zakresie doposażenia sprzętowego.</p>	<p>W latach 2017-2020 bieżące utrzymanie gotowości bojowej jednostek OSP – doposażenie 9 jednostek ze środków budżetu gminy. Pozyskanie dofinansowania z zewnętrznych źródeł z przeznaczeniem na doposażenie OSP.</p> <p>W 2018 r. pozyskanie dofinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości, Samorządu Województwa Świętokrzyskiego.</p> <p>W 2019 r. pozyskanie dofinansowania ze środków Samorządu Województwa Świętokrzyskiego.</p> <p>W 2020 r. pozyskanie dofinansowania z Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości.</p> <p>W 2021 r. zabezpieczono w budżecie gminy środki na zakup wozu dla MOSP w Stąporkowie.</p>
	<p>3.2 Współpraca z Policją w sprawie zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz osób ją odwiedzających.</p>	<p>Współpraca z Policją w zakresie zabezpieczania imprez, zamykania ulic oraz czuwania nad bezpieczeństwem uczestników, m.in. podczas imprez Biegun Ciepła-Dzień Stąporkowa, Uroczystości związane z obchodami Święta Konstytucji 3 Maja, Święta Niepodległości.</p>

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

		Współpraca Policji z jednostkami OSP na terenie gminy – np. ćwiczenia na Posterunku Policji w Stąporkowie (OSP Krasna, OSP Odrowąż, OSP Nieklań, MOSP Stąporków).
	3.3 Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży (bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc).	Funkcjonariusze Policji uczestniczą w inicjatywach promujących bezpieczeństwo organizowanych przez Burmistrza Stąporkowa, jednostki podległe Burmistrzowi, a także w przedsięwzięciach, do których przyłącza się Burmistrz. Współpraca opiera się na zaangażowaniu policjantów zarówno z KP w Stąporkowie, jak też KPP w Końskich. W gminie prowadzone są również zajęcia profilaktyczne dotyczące udzielania pierwszej pomocy. W przedsięwzięciach tych biorą udział ratownicy medyczni.
	3.4 Poprawa stanu bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w Zakładach Opieki Zdrowotnej.	Realizacja programu grupowej profilaktyki fluorkowej wśród uczniów klas 1-6 ww. szkół.
	3.5 Budowa/przebudowa/remont mieszkań socjalnych m.in. w Hucisku oraz Stąporkowie.	Przebudowa i remont lokali gminnych, powstało 17 mieszkań socjalnych.
	3.6 Organizowanie oraz wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców Gminy Stąporków.	MGOPS w Stąporkowie przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest realizatorem zadań statutowych wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
	3.7 Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie wsparcia Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zadanie realizowane przez PUP w Końskich, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Stąporkowie z udziałem pracodawców i MGOPS w Stąporkowie. Realizacja Programu przeciwdziałania wykluczeniu dotyczącego ograniczenia negatywnych skutków bezrobocia poprzez wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem. Realizowany jest poprzez m.in.: szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych służące przekwalifikowaniu zawodowemu i nabyciu nowych umiejętności zawodowych, staże jako szansa na zdobycie doświadczenia zawodowego, doposażanie miejsc pracy, aktywizację osób biernych zawodowo, bezrobotnych, promocję aktywności na rynku pracy oraz promocję przedsiębiorczości.

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

3.8 Działania dostosowawcze w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych).	Zapewnienie stosownego wsparcia osobom starszym oparte jest na inicjatywach dotyczących wsparcia rozwoju usług opiekuńczo - pielęgnacyjnych dla osób starszych oraz wspierania programów edukacyjno-warsztatowych służących aktywizacji osób starszych.
3.9 Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy, a także likwidacja barier architektonicznych.	Aktywizacja osób niepełnosprawnych w ramach usług i instrumentów rynku pracy realizowanych przez PUP w Końskich. Udział w realizowanych programach i projektach współfinansowanych z Fundusz Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego m.in. Akcja aktywizacja, Bądź sobie szefem, POWER III, POWER IV, RPO VI, PFRON.
3.10 Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki.	Bieżące monitorowanie skali zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym poprzez sporządzenie lokalnej diagnozy za pomocą przeprowadzonych badań i sondaży. Podjęcie działań: 1.przeprowadzenie przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stąporkowie prelekcji nt. wpływu alkoholu i środków odurzających na organizm wśród uczniów, 2. realizacja warsztatów pn. „Uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” skierowane do wychowanków Placówki Wsparcia Dziennego w Stąporkowie – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Końskich, 3. realizacja programu profilaktyki uniwersalnej pt. „Uzależnienie to nie prestiż” oprac. M. Marchelak dla PWD Stąporków – jako uzupełnienie realizowanych programów w Placówce, 4. realizacja cyklu warsztatów i szkoleń dla uczniów oraz nauczycieli z terenu gminy Stąporków oraz pracowników socjalnych MGOPS.
3.11 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

		Stąporków na lata 2016-2020 Uchwałą NR XV/110/2016 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 29 lutego 2016r. , a następnie zmieniony Uchwałą Nr XLV/289/2017 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 21 grudnia 2017r. i jego bieżąca realizacja.
4. Stworzenie optymalnych warunków kształcenia i rozwoju dzieci i młodzieży.	4.1 Reorganizacja sieci szkolnej (dostosowanie jej do warunków demograficznych oraz oczekiwań mieszkańców Gminy).	Przekształcenie Zespołu Szkół Publicznych /szkoła podstawowa, gimnazjum/ na Publiczną Szkołę Podstawową w wyniku reformy edukacji.
	4.2 Budowa lub modernizacja boisk szkolnych/sal gimnastycznych.	W 2021 r. opracowano dokumentację na budowę Sali gimnastycznej w Krasnej. Pozyskano 2,550 mln zł na budowę. Po opracowaniu dokumentacji planowane jest opracowanie dokumentacji na salę przy PSP nr 1 w Stąporkowie oraz pozyskanie środków na jej budowę.
	4.3 Poprawa stanu technicznego obiektów szkolnych.	Zadania remontowo-modernizacyjne realizowane w systemie ciągłym, zgodnie z zapotrzebowaniem. W 2019r. głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: PSP NR 1 i PSP NR 2 w Stąporkowie.
	4.4 Likwidacja barier architektonicznych w budynkach szkolnych.	Zadanie realizowane w systemie ciągłym, zgodnie z zapotrzebowaniem.
	4.5. Dopuszczenie szkół i przedszkoli w nowoczesne pomoce dydaktyczne ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych, wychowania fizycznego, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych.	Zadanie realizowane w systemie ciągłym. Pozyskanie finansowania ze źródeł zewnętrznych, m.in. programu projektu Szkolne Pracownie Informatyczne Województwa Świętokrzyskiego „e Pracownie WŚ”.
	4.6 Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	Funkcjonują: koło teatralno-taneczne, koło folklorystyczne, koło DKFK (dyskusyjny klub filmowo-książkowy), ZHP, koło ekologiczne, szkolny news, koło języka niemieckiego, koło obywatelskie i regionalne, koło szachowe, koło plastyczne, teatrzyk „Dyzio”, koło języka angielskiego, klub 4H; koło Przyjaciół Armii Krajowej, koło Wolontariatu. Realizowane są: zajęcia rekreacyjno-sportowe (SKS), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze /język polski, matematyka/, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rozwijające kreatywność, zajęcia rozwijające zainteresowania polonistyczne, teatralne

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2027

		i recytatorskie, zajęcia „Matematyka da się lubić”, „W artystycznym świecie”, zajęcia przyrodnicze, zajęcia przyrodnicze.
	4.7 Rozwój oferty zajęć dodatkowych w przedszkolach.	Realizowane są zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia wczesnego wspomaganie, zajęcia z języka angielskiego. Funkcjonuje koło muzyczno-taneczne.
	4.8 Zwiększenie dostępu do rozwoju kompetencji kluczowych dla rynku pracy.	Funkcjonuje koło informatyczne. Udział z konkursie pt. „DOBRY ZAWÓD-LEPSZA PRZYSZŁOŚĆ”, organizowanym przez Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z wykorzystaniem kompetencji kluczowych. Kompetencje cyfrowe : Realizacja projektu TIK na TAK. Realizacja zajęć dodatkowych z wykorzystaniem TIK /zajęcia z matematyki, biologii , przyrody, języka angielskiego, informatyki/. Realizacja wyjazdów edukacyjnych. Prowadzenie Szkolnej Spółdzielni Uczniowskiej „Maja” i inne działania.
	4.9 Zachęcanie młodzieży do udziału w życiu społecznym i publicznym gminy.	Realizacja uroczystości z okazji święta Niepodległości, Dnia Edukacji narodowej, Jasełka Bożonarodzeniowe, 100-lecie Niepodległości. Udział w akcjach charytatywnych na terenie gminy Stąporków. Uczestnictwo w wycieczkach, imprezach turystycznych, wyjazdach do kina, teatru. Udział dzieci i młodzieży w życiu społecznym i publicznym poprzez korzystanie z oferty zajęć pozalekcyjnych – kół zainteresowań i innych.
	4.10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu wykorzystania szansy na sfinansowanie ciekawych przedsięwzięć adresowanych do dzieci i młodzieży	Współpraca m.in. ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Pomocy Szkole „Nasza Szkoła”.

Źródło: Opracowanie własne podstawie danych Urzędu Miejskiego w Stąporkowie

Mając na uwadze dane przedstawione w tabeli powyżej, stan realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 można ocenić na bardzo dobry. Zdecydowana większość zadań została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji. Niewiele jest działań – zadań, których realizacji nie rozpoczęto. Mając na uwadze, iż wszystkie trzy wyznaczone obszary przenikają się, nie da się określić w którym zakresie podjęto najwięcej działań. Ogólny wynik aktywności jest zadowalający.

W związku z faktem, iż wyznaczone cele strategiczne i operacyjne, w pewnej części się pokrywają, konieczna jest aktualizacja celów i zadań, pozwalająca na koncentrację na głównych aspektach rozwoju.

Podsumowanie

Analiza danych przedstawionych w niniejszej diagnozie pozwala sformułować wnioski, z których wynika, że Gmina Stąporków to obszar o ogromnym potencjale do rozwoju. Przy odpowiednim wykorzystaniu walorów i połączeniu sił zarządczych gminy i wartości aktywności społecznej i przedsiębiorczej mieszkańców ukierunkuje swój rozwój.

Wnioski z diagnozy są następujące:

1. Położenie gminy oraz zasoby przyrodnicze sprzyjać będą rozwojowi turystyki. Usytuowanie w pobliżu centrum kraju powoduje, iż z wielu dużych miast Polski dojazd do gminy nie stanowi bariery. Wyjątkowe uwarunkowania przyrodnicze w postaci wysokiej lesistości oraz sprzyjającego mikroklimatu przyciągną turystów, pod warunkiem odpowiedniego ich wypromowania. Dodatkowym atutem są występujące na terytorium gminy formy ochrony przyrody, sprzyjające turystyce edukacyjnej.
2. Zmniejszająca się liczba ludności stanowi barierę w rozwoju, jednak odzwierciedla ona sytuację ogólną w kraju. Problem starzenia się społeczeństwa jest zjawiskiem występującym w Polsce, zatem należy podjąć działania zapewniające zaspokajanie osób starszych i warunkujące godne starzenie się. Obciążenie demograficzne, jakie pojawi w przyszłości, co wynika z prognoz ludności jest i będzie zjawiskiem, z którym poradzić będzie musiało sobie państwo oraz jednostki samorządowe w kontekście instytucjonalnym oraz społecznym.
3. Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych pokazuje, iż Gmina Stąporków jest miejscem, gdzie można prowadzić biznes. Dane statystyczne są porównywalne do gmin sąsiednich o podobnej wielkości. Uwarunkowania w zakresie przedsiębiorczości są zupełnie inne w większych jednostkach administracyjnych (powiat, województwo, kraj) oraz mniejszych gminach jednak to nie powinno stanowić problemu, w sytuacji gdy instytucje państwowe będą dbały o otoczenie biznesowe i wsparcie ze strony władz samorządowych. Analiza podmiotów wg klas wielkości pokazuje, iż najliczniejszą grupą przedsiębiorców jest sektor MŚP.
4. Wspomniana już powyżej wysoka lesistość terenu sprzyja rozwojowi turystyki aktywnej, a zatem rozwojowi przedsiębiorczości turystycznej i okołoturystycznej. Obranie przez Gminę dobrego kierunku promocji i inwestowania w tereny z cennymi walorami przyrodniczymi, może przyczynić się do podniesienia jakości świadczonych usług oraz przyciągnięcia turystów.
5. Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej świadczy o poprawie stanu społeczeństwa w analizowanych latach. Rozbudowana działalność jednostek leczniczych czy ochotniczych straży pożarnych świadczy o wysokim bezpieczeństwie mieszkańców.
6. Wysoka aktywność społeczna mieszkańców potwierdzona liczbą zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń, świadczy o dojrzałości społecznej mieszkańców oraz świadomości, iż mają oni wpływ na to, co dzieje się wokół w ich najbliższym i dalszym otoczeniu.
7. Działalność MGOKiS sprzyja rozwojowi społeczeństwa opartego na wiedzy, szukaniu pasji i aktywizacji mieszkańców. Duża liczba i różnorodność oferowanych zajęć świadczy o szerokim wsparciu instytucjonalnym w zakresie kultury, aktywności fizycznej i turystyki.
8. System zarządzania gminą oraz ilość przeprowadzonych inwestycji stanowią o szukaniu rozwiązań pozwalających na wspieranie zarówno przedsiębiorczości jak i społecznego rozwoju czy edukacji mieszkańców. Realizacja projektów zarówno inwestycyjnych i miękkich to najlepszy sposób na wykorzystanie szans płynących z możliwości współfinansowania przedsięwzięć ze środków zewnętrznych.

9. Stan realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 przedstawia się zadowalająco. Podjęto działania we wszystkich trzech wyznaczonych obszarach i we wszystkich wyznaczonych celach strategicznych i operacyjnych. Część zadań zrealizowano w całości, pozostała jest w trakcie realizacji. Zaledwie kilku zadań nie rozpoczęto realizować, jednakże warto zauważyć, iż wyznaczone ramy czasowe wykraczają poza dzień sporządzania niniejszej diagnozy.

Podsumowując, należy zauważyć ogromny potencjał gminy do rozwoju turystyki i przedsiębiorczości związanej z działalnością turystyczną i okołoturystyczną. Gmina Stąporków obrała właściwy kierunek promocji i dąży do zwiększenia atrakcyjności obszaru i wykorzystania cennych walorów przyrodniczych. Z niniejszej diagnozy na etapie opracowywania aktualizacji celów strategicznych rozwoju wyciągnięte zostaną wnioski, które pozwolą na określenie dokładnych kierunków i zadań, które staną się źródłem motywacji do działania dla władz gminy i mieszkańców.

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Stąporków na tle Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu koneckiego.....	5
Rysunek 2 Schemat Struktury Organizacyjnej Urzędu miejskiego w Stąporkowie	48

Spis tabel

Tabela 1 Zestawienie form ochrony przyrody występujących na obszarze Gminy Stąporków	7
Tabela 2 Udział % liczby działalności prowadzonych przez osoby fizyczne w poszczególnych sekcjach PKD 2007, w Gminie Stąporków w 2020 roku.....	21
Tabela 3 Udział % podmiotów wg klas wielkości w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie koneckim oraz Gminie Stąporków w 2020 roku.....	21
Tabela 4 Ilość wyjazdów jednostek OSP z terenu Gminy Stąporków w 2019 roku.....	27
Tabela 5 Liczba wyjazdów jednostek OSP z terenu Gminy Stąporków w latach 2015-2019.....	27
Tabela 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według przyczyny w Gminie Stąporków w latach 2018-2020.....	28
Tabela 7 Udzielone porady lekarskie na terenie Gminy Stąporków w latach 2015-2019.....	31
Tabela 8 Wyniki (%) w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie koneckim oraz Gminie Stąporków w latach 2019-2020.....	35
Tabela 9 Wyniki (%) w placówkach z obszaru Gminy Stąporków w latach 2019-2020.....	35
W Gminie Stąporków na przestrzeni lat 2014-2020, tj. w przedziale czasu dla perspektywy czasowej Funduszy Europejskich na lata 2014-2020 przeprowadzono wiele inwestycji, które pozwalają na optymalizację stanu finansów gminnych oraz są krokiem w przyszłość związaną z dbałością o środowisko czy pozwalających na poprawę standardów edukacji i rozwoju społecznego w zakresie infrastrukturalnym jak i umiejętności „miękkich”. W tabeli 10 przedstawiono 10 projekty inwestycyjne realizowalne przez Gminę Stąporków w latach 2014-2020, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, ministerialnych oraz własnych.....	49
Tabela 11 Projekty inwestycyjne realizowalne przez Gminę Stąporków w latach 2014-2020	49
Tabela 12 Podsumowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 – stan na 31.12.2020 r.	51

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	9
Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	10
Wykres 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 r.	10
Wykres 4 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.	11
Wykres 5 Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 osób w Gminie Stąporków w latach 2016-2019.....	11
Wykres 6 Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 osób – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 roku	12
Wykres 7 Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 osób – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.	12
Wykres 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na terenie Gminy Stąporków w latach 2015-2019.....	13
Wykres 9 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	14
Wykres 10 Prognoza liczby ludności dla województwa świętokrzyskiego na lata 2025, 2030, 2035 oraz 2040.....	15
Wykres 11 Prognoza liczby ludności dla powiatu koneckiego na lata 2025, 2030, 2040, 2045.....	15
Wykres 12 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	16
Wykres 13 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku.....	17
Wykres 14 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.....	17
Wykres 15 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019.....	18
Wykres 16 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	18
Wykres 17 Liczba podmiotów nowo rejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019.....	19
Wykres 18 Liczba podmiotów nowo rejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	19
Wykres 19 Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowywanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019.....	20
Wykres 20 Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowywanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	20
Wykres 21 Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	22

Wykres 22 Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku.....	22
Wykres 23 Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.....	23
Wykres 24 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Stąporków w latach 2015-2019.....	23
Wykres 25 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku.....	24
Wykres 26 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.....	24
Wykres 27 Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019.....	29
Wykres 28 Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	29
Wykres 29 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019.....	30
Wykres 30 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	30
Wykres 31 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wśród dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	33
Wykres 32 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wśród dzieci w wieku 3-5 lat – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku.....	33
Wykres 33 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wśród dzieci w wieku 3-5 lat – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r.....	34
Wykres 34 Liczba uczniów szkół podstawowych w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	34
Wykres 35 Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Stąporków w latach 2015-2019	36
Wykres 36 Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków, powiatu koneckiego, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku	37
Wykres 37 Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Gminy Stąporków i średnich gmin sąsiednich w 2019 r. 37	37

Bibliografia

Centralna Komisja Egzaminacyjna (cke.gov.pl).

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody (crfop.gdos.gov.pl).

Encyklopedia Zarządzania (mfiles.pl) za: Sztompka P., Socjologia, Wydawnictwo Znak, Kraków 2003, Toffler A., Toffler H. Budowa nowej cywilizacji, Wyd. Zysk i S-ka, Poznań 1996; Domański S., Kapitał ludzki a wzrost gospodarczy, Wyd. naukowe PWN, Warszawa 1993.

Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2002.

Mapy Google, google.com/maps.

Ministerstwo Sprawiedliwości (ekrs.ms.gov.pl)

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna (oke.lodz.pl).

Portal geoportal.gov (mapy.geoportal.gov.pl).

Portal Hydroportal (isok.gov.pl).

Portal Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Stąporków (staporkow.radom.lasy.gov.pl).

Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (rpwdl.ezdrowie.gov.pl).

System Informacji Oświatowej (rspo.mein.gov.pl).